BONDIA® ARUBA

Diasabra 21 di September 2024 www.bondia.com Email: noticia@bondia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044 1,75 Florin

Partido MEP tin un total di 10 pa 11 vacatura pa Eleccion 2024

Pagina 2

- **Investigadornan ta adverti tocante germenes resistente na antibiotica den futuro** Pagina 7
- **Dia di Limpieza Mundial 2024 observa oficialmente pa ONU** Pagina 16
- **Sean 'Diddy' Combs a ser poni bao 'vigilancia di suicidio' mientras e ta warda su huicio** Pagina 12

Carbon Trading ta mustra prometedor pa modelo economico sostenibel di Aruba segun sondeonan

Pagina 4

Presidente Mexicano ta culpa Merca pa matansa na Sinaloa

Pagina 10

IMF ta adverti di riesgonan na crecemento economico di Corsou

Pagina 8

Segun lider di partido,

Partido MEP tin un total di 10 pa 11 vacatura pa Eleccion 2024

Segun lider di partido, Partido MEP tin un total di 10 pa 11 vacatura pa Eleccion 2024

Diahuebs mainta, Lider di partido Movimento Electoral di Pueblo (MEP) Evelyn Wever-Croes, a tene un conferencia di prensa na Sede di MEP, pa asina duna informacion di kico partido ta haciendo en conexion cu preparacion pa campaña electoral 2024.

Wever-Croes a splica cu pa loke ta trata e lista di partido, tin un total di 10 pa 11 vacatura cu lo mester yena pa cu Eleccion 2024. Pa cu esaki tin un comision encarga cu a cuminsa ya caba 1 aña pasa pa sondea participantenan. Mirando cu e fecha di eleccion a cambia y lo ta mas trempan di loke a premira, e comision a intensiva e proceso aki, pa asina por completa e lista lo mas pronto cu ta posibel. E meta di partido MEP ta pa lansa su candidatonan nobo den e proximo dianan.

Ademas, segun un comunicado di e partido, e comision encarga cu e programa di partido ta trahando incansabel pa por termina y bin cu e programa di partido pa Eleccion 2024 lo mas pronto posibel. Na e momentonan aki ainda e comision ta den e fase di "brainstorming", pero cu e meta di por finalisa e programa y present'e na comunidad dentro di mas o menos 1 luna, informando pueblo en general riba kico ta e vision di partido MEP drentando campaña 2024.

Pa loke ta e campaña mes, partido MEP tambe tin un comision trahando riba esaki. E comision aki ta encarga pa delinea cua ta e miho forma pa ehecuta e strategia di campaña, treciendo asina, di e miho manera, e mensahe di partido MEP na tur ciudadano di pais Aruba.

Potret di ilustracion.

Rey ta ricibi Gobernador di Sint Maarten, Corsou y Aruba

Su mahestad rey Willem Alexander diaranson ultimo, 18 di september a ricibi Gobernador di Sint Maarten, Su Excelencia mr. A. Baly, Gobernador di Corsou, Su Excelencia L. George-Wout, y Gobernador di Aruba, Su Excelencia J.A. Boekhoudt na Paleis Huis ten Bosch.

Rey Willem-Alexander ta ricibi cu cierto regularidad e autoridadnan di parti Caribense di Reino pa asina keda al tanto di desaroyonan recien, segun un comunicado di Cas Real. Parti Caribense di Reino ta forma pa Aruba, Corsou, Sint Maarten, y Hulanda Caribense – esta, e entidadnan Sint Eustatius, Saba y Bonaire.

Paseo Herencia ta introduci un atleta mas cu lo forma parti di e Programa Gift of Sports

Ayera durante un conferencia di prensa Paseo Herencia a anuncia e di dos atleta cu a keda selecciona pa e programa Gifts of Sports.

Paseo Herencia tin varios aña caba ta yudando studiante y deportistanan. Nan a cuminsa inicialmente cu e proyecto di Gift of Education nuebe aña pasa pa yuda hobennan cu nan gastonan di nan estudio.
Den 2023, Paseo Herencia a introduci e programa Gift of Sports, cu ta enfoca riba yuda hobennan atleta pa competi na nivel internacional. E programa aki ta pa motiva e hoben deportistanan di Aruba, pa un dia nan por sigui e pasonan di streanan grandi manera Xander Bogaerts y Sarah-Quita Offringa, cu ta forma parti di Paseo su Wall of Rising Stars y Walk of Fame.
E proceso a cuminsa na juni na momento cu a habri aplicacion pa e programa y a haci invitacion na atleta di 12 aña bay ariba pa manda nan curriculum deportivo y un video creativo. Hunto cu e comision a haci escogencia di e atleta Wyndel Beyde. Su video y curriculum largo den e deporte di atletismo a impresiona e comision y danki na su compromiso y dedicacion pa su deporte a haci cu el a keda selecciona como e segundo atlete pa e programa Gift of Sports.
Wyndel Beyde, un atleta di seleccion nacional di atletismo di Aruba cu enfoke specifico riba coremento di distancia 1500m, 3000m y 5000m ya a lanta atencion na nivel internacional. Su dedicacion y disciplina inmenso pa su deporte y su meta fiho pa futuro a impresiona Paseo Herencia.
Wyndel a cuminsa practica atletismo cu 5 aña. Ya cu su 10 aña a sa di forma parti di e seleccion di atletismo di Aruba. Wyndel a logra varios medaya tanto na Aruba como internacional. Wyndel tambe tabata e White Jersey Champion di Patrishi Sports pa 3 aña sigui (2020, 2021, 2022). Na inicio di 2024, Wyndel a representa Aruba den e weganan CARIFTA na Grenada, caminda el a gana dos medaya di plata pa Aruba despues di 16 aña y e a haya e nomber di "Silver Boy." Wyndel a caba di representa Aruba na e World Championship U20 na Lima. Wyndel ta e prome atleta Arubiano di distancia cu ta competi na e Worlds U20 y a sa di pone un Personal Best memey di e grandinan di mundo. (4:09.45). Wyndel ta train bou di su coach internacional William Diaz di Colombia y sigur hunto nan tin plannan grandi sigui desaroya den atletismo.
Anecy Toussaint, mama di Wyndel, a conta cu na un principio e no tabata na altura di e inscripcionnan pa e programa Gift of Sports. Faltando apenas un siman pa e inscripcion cera conocirnan a bis'e pa e inscribi y purba su suerte.

Asina nan a cuminsa move tur piesa pa por a haci posibel entrega e video creativo di tur su logronan hunto cu su curriculum deportivo. Sin pensa cu e lo tin e suerte di keda selecciona, a manda e inscripcion pa Gift of Sports.

Mama di Wyndel a expresa su emocion pa a ricibi e noticia cu su yiu a keda selecciona. El a splica cu biaha como mayor cu un menor di edad tambe ta gasto. "E proyecto riba su mes ta un proyecto cu Aruba mester brasa…danki Paseo pasobra e lo yuda den un parti hopi grandi pa e sigui desaroya," el a resalta.
Valery Pieters-Camacho, Marketing Coordinator di Paseo Herencia a expresa su felicidad tambe pa yama Wyndel bon bini den e famia di Paseo. "Nos a bis'e cu nos lo sigui apoy'e. Tanten cu e sigui den su disciplina di deporte nos lo sigui apoy'e. Nos ta hopi orguyoso di forma parti di su ekipo di apoyo y ta hopi emociona pa e yega pronto na e Wall of Rising Stars di Paseo Herencia," el a resalta.
Paseo Herencia ta orguyoso di por duna sosten na Wyndel den su carera deportivo y ta confia cu su trabou duro y perseverancia lo sigui trece orguyo pa Aruba. Su logronan te cu awor ta un testimonio di su potencial, y Paseo Herencia ta spera cu e lo logra hopi exito mas na e escenario mundial.

Quality of Healthcare Conference IVA enfoca riba mehoracion di calidad den tur area di sector di cuido

Ayera a tuma luga e di dos edicion di conferencia Quality of Healthcare Conference IVA y e aña aki e tema di e conferencia tabata Quality Matters. Mas 150 di profesional di sector di cuido tabata presente pa e conferencia aki. Prensa presente tabatin e oportunidad pa combersa cu algun presentador tocante e importancia di e conferencia aki.

Sra. Cheryl Rosa-Fingal – Inspector Gezondsheid Zorg di DVG, a splica cu tin diferente aspecto den calidad y esey ta loke nan kier pone mas enfoke riba dje. Rosa-Fingal tabata un di e presentadornan durante e conferencia y a elabora riba e topico "Connecting the dots in quality of healthcare."

Mas di 150 profesional di diferente area di sector di cuido tabata presenta na e conferencia aki na unda a pone enfasis riba diferente area di calidad y con pa mehora calidad den cuido. Rosa-Fingal a remarca cu e meta di conferencia ta pa sigui mehora calidad.

El a indica cu aunke un persona por ta e miho, semper tin espacio pa mehoracion. "Si bo no ta mucho bon den calidad bo lo por wordo inspira con pa cuminsa, si bo ta hopi bon den calidad caba, te hasta certifica caba of tin acreditacion di sistemanan di calidad den salud, ainda por mehora mas. Esey ta bunita di e topico di calidad," el a resalta

Pa loke ta e aspecto di desaroyo den e area di calidad di cuido y comparacion cu antes y awo, Rosa-Fingal a splica cu den e transcurso di añanan cursonan ofreci ta enfocando cada biaha mas riba calidad, siendo cu antes e no tabata un punto di enfoke. El a sigui splica cu henter e parti di conscientisacion pa calidad a cuminsa desde añanan 2000 riba nivel mundial y den esaki tambe, el a indica, nan ta mira un variacion.

El a remarca cu e ta un ponencia den ley cu mester tin un calidad di cuido, un sistema di calidad y como inspectie den e añanan cu ta bin nan ta bay pone mas enfoke riba e desaroyo di e sistema di calidad.

Jayburtt Dijkhoff, otro presentador, a remarca cu e conferencia tin importancia pasobra no ta trata solamente e punto di calidad, pero tambe e sistemanan di calidad. El a indica cu esey kiermen cu ta bay riba e nivel di organisacionnan y den extension di esey riba nivel nacional. El a resalta cu tur organisacion, hospital, clinica, practicanan hunto mester por tin un calidad cu ta sigui mehora y asina sigui mehora e servicio di pashentnan.

Dijkhoff a splica cu esey ta toca e punto tocante con ta bay hiba un maneho cu ta mantene e calidad of haciele miho cada aña. El a sigui splica cu tur cambio ta cuminsa na conscientisacion y e conferencia ta sirbi pa duna, sobretodo esnan cu ta duna e servicio di salud, un plataforma pa bira consciente di kico ta e componentenan di un sistema di calidad, unda e pashent ta hunga un rol.

"E conferencia aki tin su balor agrega pa bisa tende shonnan unda nos ta para awendia y unda nos kier bay e siguiente añanan pa sigui mehora calidad," el a indica.
Otro presentador tabata Sra. Olga Rodriguez, manager di division di cuido na AZV. E topico cu e el a elabora riba dje ta e parti di calidad, con e asegurador ta wak esaki y ki influencia nos por duna, haci, stimula y yuda pa e calidad di cuido na Aruba mehora, pa e trahadonan pero mas importante ainda pa e pashentnan

El a subraya cu ta importante pa trahadonan tambe ta riba nivel, un condicion cu no por negosha riba dje. El a splica cu e trahadonan mester tin e instrumentonan necesario, e conocemento necesario y mester tin e tempo.

"Nos ta consciente cu nos por no por logra tur cos den un dia pero sigur cu nos ta dispuesto pa scucha y hunto cu tur partners logra na yega na e solucionnan necesario pa asina nos por duna e miho cuido na Aruba," Rodriguez a remarca.

El a enfatisa cu aunke Aruba ta un isla unda e profesionalnan cu tin un gran curazon, tin hopi limitacion. No solamente financiero, si no tambe door di cu Aruba ta chikito tin mester do mas hende cu specialismo.

Crescenzia Biemans, Director Corporativo di Bucuti & Tara Beach Resort tambe a hiba palabra na e conferencia ya papia con e hotel aki, un compania local a logra traha su propio standardnan di cuido. No solamente pa huespednan, pero tambe pa e empleadonan y pa e planeta.

Biemans a splica cu e programa di cuido aki ta completo, cual tin mas di 20 aña caba cu nan ta trahando riba dje, y ta encera tur cos. No solamente ta sosteniblidad, pero tambe un nivel di cuido y luho pa e huespednan.

El a indica cu e trahadonan ta pasa den hopi training, hopi educacion pa splica nan dicon nan ta haci loke nan ta haci y ora nan compronde tambe nan ta hiba e enseñansanan aki den nan bida priva.

Pa loke ta e pregunta si otro hotelnan ta acerca nan, of si nan ta traha hunto cu otro hotel, pa usa nan sistema di standard di cuido, el a splica cu un aspecto hopi bon na Aruba ta u e hotelnan ta traha hopi bon cu otro, ta siña di otro y e hotelnan ta siña di nan programa y ta implementando tambe algun di e solucionnan cu nan tin.

Minister demisionario di Turismo y Salud, Dangui Oduber, tambe a asisti na e conferencia aki. Papiando cu prensa local presenta, el a splica cu e maneho cu gobierno, awor demisionario, a bin ta hiba e ultimo añanan ta enfoca pa mehora calidad di cuido y servicio.
El a subraya cu e ta un reto grandi no solamente pa pais Aruba pero tur otro pais na mundo pa tin e calidad desea como gobierno y tambe como ciudadano.

Pa contribui na mehoracion di calidad di cuido, e mandatario a splica, cu nan a haci loke tabata na nan alcance pa inverti den cuido e ultimo añanan aki y a percura pa duna DVG e instrumentonan necesario pa por haci inspeccion riba calidad di cuido.

El a sigui splica cu e ultimo añanan aki tambe a bin cu e ley di AruBIG pa reconoce Arubianonan pa bin back Aruba pa tuma nan den e registro aki pa asina nan por yuda cu e reto di escasez di personal di cuido.

E mandatario a indica cu nan a institui tambe un Instituto di Calidad cu ta determina e calidad di cuido cu nan kier yega na Aruba y a base di esey Inspectie Volksgezondheid tin e tarea pa wak si tur e institucionnan cu ta duna cuido na Aruba ta cumpli cu e expectativa y calidad necesario.

El a agrega cu nan ta bay institui tambe un 'Kwaliteits Raad' (Conseho di Calidad), algo completamente nobo pa Aruba, cu ta consisti di diferente specialismo na Aruba pa mantene e supervision riba e calidad di cuido. E tarea principal di e Conseho di Calidad ta pa sondea, determina e punto di referencia y wak e calidad di cuido na por ehempel na Hulanda, Merca y na paisnan desaroya, y determina kico ta nan calidad di cuido y kico kier alcansa na Aruba.

"Mi ta kere conferencianan asina ta importante pa comparti informacion cu comunidad, kico tur ta wordo haci pa mehora calidad di cuido pasobra esey ta e obhetivo final di ministerio di salud, pero tambe di hospital, di ImSan, di Instituto di Calidad, DVG, pa hunto traha den bon coherencia pa mehora calidad di cuido manera cu comunidad ta desea," minister Oduber a enfatisa.

Carbon Trading ta mustra prometedor pa modelo economico sostenibel di Aruba segun sondeonan

Recientemente, Metabolic Foundation a completa e un sondeo pa explora opcionnan accesibel pa carbon trading na Aruba. Den un paso notabel pa un modelo economico sostenibel y inclusivo, Minister di Asunto Economico, Comunicación y Desaroyo Sostenible a laga investiga e beneficionan potencial di "carbon trading", un iniciativa clave den e Plan di Accion 2023-2025: Aruba su transicion pa un modelo economico sostenibel y inclusivo.

E enfoke innovador aki tabata dirigi pa analisa e oportunidadnan y bentaha di compra y benta di carbon credits na Aruba, cu por te asta sirbi como un entrada adicional pa pais Aruba.

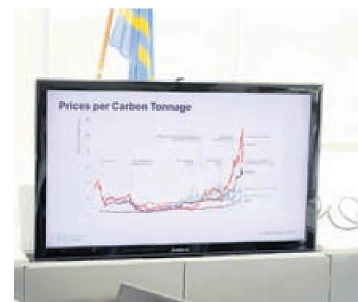

E sondeo tabata tin como meta pa determina cuanto CO2 credits (1 credit = 1 ton CO2) Aruba por produci via diferente projectonan sostenibel, y kico su balor ($) por ta, tanto actualmente como den futuro, pa asina por midi e factibilidad pa cumpra y bende esakinan cu individualnan y/of organisacionnan internacional.

Carbon trading ta basa riba e concepto cu individuonan of companianan responsabel pa emision di CO2 por cumpra "carbon credits" di entidadnan cu ta contribui activamente na practicanan sano pa medio ambiente, y asina mitiga nan propio impacto riba cambio climatico.

Carbon credits ta ser acumula por medio di desaroyo di e.o. proyecto di energia via panelnan solar of molina di biento, preservacion di reservanan natural. Mangroven y yerba di lama tambe ta importante pa preserva pasobra nan ta absorba un cantidad mas grandi di CO2 compara cu matanan regular (of mondi) riba tera. Otro iniciativanan tecnologico cu ta sea reduci emision di CO2, of porta te asta absorba esaki ("Carbon Capture") tambe ta yuda acumula carbon credits.

Basa riba e resultadonan inicial prometedor di e sondeo, a bira cla cu carbon trading ta un opcion viable pa Aruba. E siguiente fase lo mester ta e preparacion di un plataforma di compra y benta di carbon credits. E trabounan preparatorio pa e siguiente fase lo

sigui awo.

Uzo di carbon trading ta contribui na un desaroyo mas sostenibel door di stimula practicanan cu ta reduci CO2 y inversion den energia renobabel. "Carbon trading no ta solamente un strategia economico; e ta representa un compromiso pa un futuro mas sostenibel y responsabel, aliniando crecemento economico cu cuido ambiental, pa cual nos ta spera Aruba por sigui explora den futuro," e minister a bisa.

Mandato di director di Aduana ta valido pa haci huramentacion necesario pa e departamento

Lo huramenta tur ambtenaar conforme reglanan nobo

E siman aki a sali un articulo den prensa den cual Sindicato SADA ta cuestiona e hecho cu tin ambtenaar na Aduana cu ainda no a huramenta y cu Gobernador lo a duna instruccion pa para e huramentacion debi na e pasado disciplinario di e Director di Aduana.

Banda di esaki e sindicato ta cuestiona tambe cu desde aña 2019 nan a pidi Minister di Finanzas pa bin cu un solucion y cu segun nan, e mandato cu e Director di Aduana tin pa haci huramentacion di Aduaneronan no lo ta bon of valido.

Minister di Finanzas, como e minister encarga cu Cuerpo di Aduana, a informa cu e mandato duna na e Director Sr. Ricky Croes na aña 2017 door di su Excelencia Gobernador di Aruba pa haci huramentacion na Departamento di Aduana ta uno valido. No obstante e hecho cu e director di Aduana den su funcion anterior na Departamento di Impuesto a haya un multa disciplinario, esaki no a ser considera di tal indole cu mester a kita e mandato cu Gobernador a duna na su persona como Director di Aduana pa por haci huramentacion.

Minister di Finanzas ta splica den un comunicado di prensa cu e motibo cu e huramentacion di Aduaneronan nobo no a tuma luga ainda tin di haci cu e hecho cu Departamento di Recurso Humano ta trahando riba un procedura nobo pa huramentacion di tur empleado publico. Den e procedura nobo, Gobernador lo huramenta tur director prome y despues lo 'mandateer' nan (di nobo) pa asina e director por huramenta e empleado publico di e departamento bou nan encargo.

El a finalisa bisando cu tur empleado publico, incluyendo Aduaneronan nobo, lo keda huramenta debidamente.

Pais Aruba a informa ATIA den contexto di landspakket

Siman pasa diabierna 13 di september, pais Aruba a duna ATIA un relato di e trabaonan cu ta wordo haci den cuadro di Landspakket. Esaki por medio di un sesion informativo na unda e diferente trekkers cu ta encarga cu temanan cu tin de haci cu reforma financiero, reforma di nos red di seguridad social, reforma di mercado laboral y reforma di e aparato gubernamental, a reuni pa trata tur e trabaonan cu ta wordo haci na e momentonan aki y e trabaonan cu tin proyecta pa futuro.

Pa Pais Aruba, a participa na e reunion, Director di Financien, Derrick Werleman – DirFin, Emeliën Kelly – DirFin, Indra Zaandam TWO-AUA, Roraima Arends TWO-AUA, Ghislaine Gomes – DRH, Marylou Tromp – DRH, Omaira Lares – DRH, Glendeline Croes – MinLEI y Yvonne Lee-Perez – DAO.

Segun un comunicado di prensa, e tabata un sesion constructivo na unda cu cada persona cu ta encarga cu e temanan corespondiente a duna un relato di e trabaonan

cu ta wordo haci. Na mesun momento tambe a para keto na e sistematica di landspakket, di e forma cu ta traha y tambe a splica kico ta e papel di entre otro TWO Aruba como tambe TWO Hulanda.

A para keto na e structura y governance. Tambe a papia di e sistematica di reportahe na unda cu, den e caso aki, e asina yama uitvoeringsagenda ta duna un indicacion di e trayectonan cu ta planifica y e uitvoeringsrapportage ta duna un indicacion di kico tabata e prestacion di trayectonan cu a wordo proyecta.

Pais Aruba ta sumamente contento di por a reuni cu ATIA, pa asina por splica kico ta e trayectonan cu pais Aruba ta encamina. Asina ta pais Aruba ta sigui informa di e trayecto di landspakket.

BONDIA ARUBA

Editor
Caribbean Speed Printers N.V.
Aruba Bank N.V. Acc. #332668
Caribbean Mercantile Bank N.V. Acc. #23951903
RBC Royal Bank Acc. #13307728

Operations Manager
Mariette Engelhart

Redaccion
noticia@bondia.com
Pilar Flores (hefe di redaccion)
Angenette Figuereo (closer editor)
Leo Maduro
Andreina Morillo
Raisa Montilla
Oriana Geerman

Ehecutivo di Benta
sulaika.croes@cspnv.com
Sulaika Croes

Aviso y Arte
Sandra Loefstop
Lisa Tromp

Departamento Digital
Juan Luis Pinto

Administracion
accounting@bondia.com
Martha Arteta de Ariza

Distribucion
Jenny Kelly

Coleccion
Evelinda de Cuba - Tromp

Pre Press
Luis Fernando Arenas (Hefe)
Pablo Libre

Press
Roland Schenker (Hefe)
Omar Ramirez
Martin Boekhoudt
Francis Dirksz

Colaboracion
Assiociated Press
Ret Karibense
Data Key

Afiliacion
Sociedad Interamerica di Prensa (SIP)

DIRECCION
Adres: Weststraat #22
Tel: 582-7800
Email: noticia@bondia.com
aviso@bondia.com
info@bondia.com
Website: www.bondia.com
Facebook: @bondianoticia
Instagram:bondiaaruba

Editorial

Bo ta integro...? Bisa kico bo lo haci...

Nos por experimenta atrobe un 'take-over' di un partido politico cu a keda elimina pa loke ta su promer bida como partido. Un partido manera PPA, un tempo e partido cu mas apoyo popular di tur tempo na Aruba, ta conoce awor pa di dos biaha un reactivacion na man di politico cu no tin ningun relacion cu e papel historico di e partido. Esey ta haci naturalmente cu cualkier referencia na e pasado glorioso di e partido actualmente no tin ningun relevancia. Esnan cu ta maneha e asociacion awor aki si por tin nan propio merito, pero esey lo mester resulta na december den e proximo eleccion. Ta bon pa recorda tambe cu e promer intento pa reactiva e partido den ultimo eleccion tampoco a resulta den logra drenta parlamento.

Esey ta trece nos na evaluacion di e propio merito cu mester resulta den suficiente voto. Esey no lo resulta facil, ya cu e lider di partido a tuma e paso inusual aki di activa e partido antiguo, pasobra su propio partido no a logra registracion na tempo pa bay eleccion. Tambe e lider politico aki tabatin caba un partido unda e tabata e titular principal, cu a kibra a consecuencia di corupcion interno, cu a conduci tambe na retiro di e anterior gabinete di coalicion. Banda di esey e lider mes tin un caso penal pendiente cu lo conoce su promer sesionnan na november proximo. Independiente di e resultado di e huicio penal aki, e hecho di ta envolvi den un caso penal como ministro no ta recomendacion pa gana voto popular. Pa tur loke ta menciona aki nos no ta mira directamente ningun valor agrega den e 'takeover' di e partido cu pasado 'glorioso', cu definitivamente ta pertenece na pasado.

Ademas di esey nos ta mira un aglomeracion bastante grandi di partido chikito den proximo eleccion unda lo ta sumamente dificil pa logra asiento den parlamento. Te awor no ta mira señal di disposicion pa colabora cu otro partido chikito pa forma un bloque grandi cu por enfrenta e dos partidonan cu tradicionalmente un base popular fuerte.

E aspecto di algun relacion cu delincuencia den partido, manera referi den e caso menciona, no ta un problema solamente pa e lider di e partido nobo/bieu referi anteriormente. Por cierto tur dos e partidonan grandi tin un problema pa splica ta dicon den nan seno tabata asina facil pa opera como ministro delincuente, mientras ademas no a scucha nunca cu a haci un esfuerzo pa elimina e posibilidadi di e tipo di delincuencia ey na e nivel gubernamental mas halto, a traves di medida interno cu mester garantiza integridad y combati corupcion. Nos ta rumbo pa cinco caso di ministro involucra den caso penal, loke ta parce nos demasiado pa un teritorio asina chikito manera nos ta.

E pregunta ta kico nos por spera den campaña pa loke ta e tema aki di integridad. Nos por bisa awor caba cu tur sin excepcion lo bisa cu nan ta integro y lo demostra esey tambe, basta nos vota pa nan. Esey no necesariamente lo ta un mentira pero por lo menos lo ta recomendable pa informa ta con nan ta desea di duna contenido na e tarea di vigilancia pa preveni corupcion. Nos no kier ta pesimista pero nos ta kere cu aki e conversacion lo pega. Casi nunca den e ultimo 30 aña nos a topa politico cu por duna detaye di e forma con nan lo preveni corupcion den nan propio seno. Mas bien nos a mira un continuacion di e secretismo den cual nan ta opera, cu ta haci nan plan di opera di forma coruptivo mas facil, dunando proteccion tambe na nan 'hendenan di confianza' cu ta ehecuta e partinan mas sensitivo y confidencial di nan plan di gobernacion. Esey a conduci por ehemplo, hustamente den e caso di e ministerio di e ministro menciona anteriormente, na e descubrimento di empleado publico cu no mester a presenta na trabao, e famoso 'ambtenaarnan spiritu' cu e ministro a defende cu alma y cuerpo. Den e caso reciente di e conflicto cu taxista tambe nos por a mira cu pa cierto politiconan di e partido grandi den coalicion tabata mas importante defende corupcion cu permiso, cu habri y sanea henter e sistema y duna acceso na tur ciudadano igual oportunidad. Ta parce nos cu bay puntra nan awor ta con concretamente nan ta bay cumpli cu presenta metodo contundente di preveni corupcion ta mescos cu puntra nan pa bandona nan practica di decadas di net lo contrario.

Pasando pa e otro partido, no asina grandi mas, aunke esey lo depende di e resultadonan di proximo eleccion, nos por observa cu e ex-ministro cu a caba di scucha un sentencia di cuatro aña pa practica coruptivo, lo desisti di un continuacion di su carera politico y a propone su yiu como sucesora. Esey ta mustra elogiable, pero lo tabata mihor si su consideracion di 'etica politico y moral' por a yega na su consenshi algun aña pasa caba. Pa loke ta su partido, te awe no por a mira ningun paso pa demostra publicamente cu e partido a tuma rienda pa evita cu un serie di ministro ta cay den tentacion y ta anda na forma incorecto cu propiedad di pueblo. Ser integro ta simplemente loke bo supuestamente ta siña na cas, si tur cos ta bon: "Loke no ta di bo, laga para..."

Finalmente, na tur partido: ken ta coopera pa cambia Constitucion pa evita cu atrobe lo tin parlamentario cu asiento, mientras nan ta condena penalmente caba...?

BONDIA ARUBA

A.T.A. y AAA a presenta actualisacion importante di Aeropuerto na tur Socio Internacional

Desde dialuna, Aruba Tourism Authority (A.T.A.) a ricibi mas di 67 representante di companianan cu ta bende Aruba ("Tour Operators") y aerolinea internacional cu a uni pa ricibi un actualisacion di Aruba y di nos industria turistico.

E momento importante aki a sirbi como un plataforma esencial pa fortalece colaboracion y pa asegura cu e socionan ta informa di e desaroyonan di e futuro di nos isla. Personanan clave di tanto Merca, Canada, Latino America (Colombia, Brazil, Argentina, Chile, Pero, Ecuador y Paraguay), y Europa (Hulanda, Italia y Alemania). Un total di 103 persona ta actualmente na Aruba pa e ocasion aki cu ta inclui diferente representantenan di nos hotelnan, estableci den exterior, como tambe diferente miembro di ekipo di A.T.A. y algun prensa internacional.

Durante di e evento na Aruba Airport Authority (AAA), CEO di Aruba Tourism Authority, Ronella Croes, a cumpli cu e honor di hiba palabra di bonbini na tur esnan presente. Sra. Croes a resalta e importancia di provee un actualisacion di e proyecto Gateway 2030 na 'Tour Operators' y aerolineanan internacional, mirando cu esaki tin un influencia directo na e experiencia di biahe di nan cliente. Cu e ampliacion di capacidad y mehoracion significativo den e infrastructura di aeropuerto, huespednan lo por spera un proceso mehora cu lo añadi na un experiencia positivo.

E anochi a sigui cu presentacion di Chief Revenue Development & Communications Officer & Interim Management Team Member di Aruba Airport Authority (AAA), Sra. Barbara Brown, kende a presenta Fase 1ª di e proyecto Gateway 2030. A pone enfasis riba e futuro di e aeropuerto, compartiendo informacion riba e sala nobo pa check-in pa pasaheronan di Estados Unidos, un programa cu lo inicia operacion den cuminsamento di 2025 y cu eventualmente lo conta pa tur otro pais, y e sistema di maneho di maleta 'Baggae Handling System' di ultimo tecnologia.

"E proyecto Gateway 2030 ta un inversion grandi cu ta redefini e hospitalidad y comodidad pa nos pasaheronan. Nos ta compromete pa eleva e experiencia y e eficiencia operacional di e pasaheronan, cual ta haci Aruba un destinacion di biahe di primera clase," Chief Revenue Development & Communications Officer & Interim Management Team Member di Aruba Airport Authority (AAA), Sra. Barbara Brown ta comenta. Esaki ta un iniciativa transformativo cu ta refleha e dedicacion di e aeropuerto pa duna un experiencia di biahe sin interupcion na tur bishitante. Sra Brown ta termina.

E evento aki a subraya e compromiso continuo di Aruba pa cu innovacion y sostenibilidad, sigurando cu e huesped ta sigui disfruta di un experiencia di biahe sin obstaculo. Pa e 'Tour Operators' y aerolineanan, y representantenan di prensa internacional presente, e informacionnan aki ta duna balor adicional cu lo yuda nan promociona Aruba na manera mas eficaz globalmente, mientras cu ta apoya practicanan di turismo sostenibel.

Directie Ouderenzaken ta conoce su Directora den persona di Desireé Helder

Ministerio di Adulto Mayor ta orguyoso pa anuncia nombramento di Sra. dr. Desireé Helder como directora di Directie Ouderenzaken. Cu un carera remarcabel, cubriendo mas di 20 aña como Hefe di Departamento na Central Bureau Statistieken (CBS), Sra. Desireé Helder ta trece un nivel incomparabel di experiencia y conocemento cu ta alinea perfectamente cu e mision di Directie Ouderenzaken.

Despues di a caba su estudio na Nijmegen, Hulanda, unda e la studia Neuro- en Revalidatiepsychologie, e la cuminsa un promotieonderzoek na Universidad di Leiden, enfocando riba e malesa neurodegenerativo Huntington. E investigacion aki a concentra riba con pashentnan y nan famia ta biba cu e malesa y con nan ta maneha e desafionan emocional y mental. Na 2002, Sra. Desireé Helder a logra su doctorado (Ph.D.) na Universidad di Leiden mientras e cu e tabata Universitair Docent den e Facultad di Medicina.

Na 2004, Sra. Desireé Helder a bolbe na su tera natal Aruba, unda e la tuma un puesto na CBS como estadisticus di salud. Eventualmente Sra. Desireé Helder a bira hefe di Departamento di Proyecto y Investigacion. Na 2018, el a asumi e rol di Waarnemend Directeur di CBS. Durante su carera na CBS, Sra. Desireé Helder a investiga y publica rapportnan riba temanan importante cu ta impacta nos adultonan mayor, entre otro e prevalencia di incapacidad, riesgo di malesa cronico, y salud mental. -

Despues di un proceso amplio, Sra. Desireé Helder a cuminsa oficial dia 15 di september 2024 como directora di Directie Ouderenzaken. Como directora di Directie e ta keda encarga di implementacion di maneho di Ministerio di Adulto Mayor y proyectonan cu ta enfoca riba e bienestar, cuido y participacion di adulto mayor na Aruba, un sector cu ta conta pa 23% di nos populacion y cu ta creciendo dia pa dia mas. E mision di Directie Ouderenzaken ta pa centralisa un sistema di cuido integral, cu servicio tanto pa cuido formal como informal, y pa sigura cu nos adultonan mayor ta haya e atencion y respet cu nan merece.

Sra. Desireé Helder su liderato y amplio conocemento den e campo di investigacion y estadistica lo yuda pa desaroya y implementa un sistema di cuido responsabel y informa pa e grupo vulnerabel aki. Su experiencia lo sin duda trece innovacion y un enfoke fresco na Directie Ouderenzaken.

Nos ta desea Sra. Desireé Helder hopi exito den su funcion nobo, y Ministerio di Adulto Mayor ta compromete pa traha hunto pa fortifica e calidad di cuido pa adultonan mayor na nos pais.

Investigadornan ta adverti tocante germenes resistente na antibiotica den futuro

(SeattleTimes) – Desde e comienso di e era di antibiotica, patogenonan oportunistico a evoluciona defensa mas lihe compara cu con lihe hende por desaroya antibiotica pa combati nan.

Na mesun momento, hende a duna e malesanan un bentaha por medio di e sobreuso di antibiotica, permitiendo patogenonan cu ta sobrevivi nan exposicion na esaki pa evoluciona cu nan caracteristicanan resistente.

Awo un rapport nobo ta descubri cu si oficialnan no tuma accion pa desaroya medicamento nobo, infeccionnan di "supermalesa" por laga 2 miyon hende morto pa aña na 2050—un aumento di 67.5 porciento for di e 1.14 miyon bida perdi di e manera aki na 2021.

8.22 miyon adicion por muri di causanan relaciona cu e infeccionnan ey na 2050, segun un estudio for di e Global Research on Antimicrobial Resistance Project publica e siman aki den Lancet, un revista medico. GRAM ta un proyecto conhunto di University of Oxford y e Institute for Health Metric and Evaluation di University of Washington School of Medicine. E rapport ta e evaluacion mas comprensivo te awo riba e riesgonan di resistencia antimicrobial, of AMR, cual Organisacion Mundial di Salud a identifica pa basta tempo caba como un di e top 10 menasanan pa salud global.

Esaki a ser publica prome cu e reunion di e Asamblea General di e Organisacion di Nacionnan Uni (ONU) mas despues den luna riba patogenonan resistente na medicina. "E cifranan den e rapport ta representa un nivel aumenta y inaceptable di sufrimento humano," segun Henry Skinner, ehecutivo principal di e AMR Action Fund, un partnership publico-priva cu ta inverti den desaroyo nobo di antibiotica, y ken no tabata envolvi den e estudio. "Un fracaso continuo di gobiernonan pa cumpli cu nan obligacionnan moral pa proteha y cuido pa nan ciudadanonan cual, manera e rapport aki ta mustra, lo resulta den miyones di morto innecesario."

Aproximadamente dos-tercer parti di cantidad di morto AMR na 2050 lo ta entre hende di 70 aña bay ariba, manera e rapport a calcula. Hendenan mas mayor ya tin riesgo halto pa infeccionnan resistente, cual frecuentemente nan ta haya den hospital y facilidadnan di cuido.

Entre 1990 y 2021, e rapport a nota, mortonan debi na AMR a aumenta pa mas cu 80 porciento pa hende di 70 aña bay ariba. Entre tur edadnan, e grado di mortalidad for di patogenonan resistente a ser calcula di ta mas halto na Sur Asia, Latino America y Caribe.

Desaroyo nobo di antibiotica ta dolorosamente slow, specialmente ora ta compara cu remedinan cu miho incentivo financiero pa productornan. Aunke nan ta importante, antibiotica no ta diseña pa ser tuma den termino largo manera medicina pa condicionnan cronico. Esun mas poderoso mester ser usa lo menos posible, pa duna bacteria menos oportunidad pa desaroya resistencia.

Na juni, OMS a adverti cu hopi tiki antibiotica nobo ta actualmente den desaroyo rond mundo, y esnan cu t'ey no ta funciona mesun efectivo compara cu e innovacion rekeri pa combati mayoria microbionan peligroso.

Di e 32 antibiotica den desaroyo contra malesa riba e lista di OMS di patogenonan di prioridad, e organisacion a nota, solamente 12 a tuma acercamentonan no tradicional, cual ta importante pa combati e aumento di resistencia medicinal. Y di e 12 nan ey, solamente cuatro tabata activo contra patogenonan cu OMS a identifica como un menasa mas critico pa salud publico.

E pintura presenta den e rapport GRAM ta scur, manera e autornan a nota, pero no inevitable. Mehoracionnan den distribucion di vacuna y acceso na awa limpi pa bebe y saneamento a yuda corta e mortonan relaciona cu AMR na mita entre muchanan mas jong cu 5 aña di edad entre 1990 y 2021, hasta mientras malesanan a plama.

Cu miho medidanan di control pa infeccion y desaroyonan di medicina acelera, e rapport a descubri, te cu 92 miyon bida por ser salba entre 2025 y 2050. "E data ta mustra cu si nos tuma accion pa miho practicanan, miho acceso den paisnan di entrada medio y abao, y inversionnan nobo pa fortalece e desaroyamento di antibiotica, e ora nos por salba miyones di bida," segun James Anderson, presidente di e AMR Industry Alliance.

Corsou ta aloca 260 miyon dollar pa educacion, ciencia, cultura y deporte den presupuesto 2025

(CuraçaoChronicle) - E Ministerio di Educacion, Ciencia, Cultura y Deporte (OWCS) a ricibi alocacion di 360 miyon florin den Corsou su presupuesto pa 2025, enfatisando e gobierno su compromiso na e sectornan clave aki. E presupuesto, revela como parti di e plan financiero pa e aña binidero, tin e meta di mehora e pais su crecemento cientifico, cultural y educacional.

Segun e presupuesto, e mayoria di fondo (345.2 miyon florin) lo ser inverti den servicionan regular, mientras cu 16.4 miyon florin lo bay na gastonan di capital. E inversion significante aki ta delinea OWCS su dedicacion na fomenta desaroyo den educacion, ciencia, cultura y deporte.

E porcion mas grandi di e presupuesto di OWCS ta dirigi den direccion di educacion, cu un alocacion total di 248.4 miyon florin. Esaki tin e meta di atende varios necesidad educacional, for di infrastructura te cu otro programanan. Otro sectornan grandi tambe ta beneficia di e presupuesto: cultura lo ricibi 5.2 miyon florin, deporte ta aloca 7.9 miyon florin y ciencia ta ricibi 200,000 florin.

Areanan di gasto clave dentro e sector di educacion ta inclui maneho general di OWCS di 16.8 miyon florin, educacion special 57.7 miyon florin, educacion primario publico 21,7 miyon florin, educacion secundario publico 40.3 miyon florin, educacion secundario special 50 miyon florin, educacion special mas halto 17.9 miyon florin y otro areanan di educacion 35.2 miyon florin.

OWCS a enfatisa cu e alocacionnan ta diseña pa cumpli cu obhetivonan social dentro di cada area di e politica. En particular, e ministerio tin meta di fortalece e servicionan educacional den tur nivel, sostene iniciativanan cultural y encurasha investigacion cientifico, apesar di un alocacion modesto.

Mirando cu Corsou ta mira padilanti pa 2025, e gobierno su enfoke riba fortalece su sectornan di educacion y cultura ta refleha e importancia di e areanan aki den e isla su plannan di desaroyo amplio social y economico. E presupuesto di OWCS ta anticipa di hunga un rol clave den mehora e pais su capital humano y herencia cultural.

Gobierno ta para firme contra sindicatonan di ambtenaarnan su exigencia

(CuraçaoChronicle) - Gobierno a firmemente rechasa e exigencianan di e ambtenaarnan su sindicatonan pa retroactivamente retira un ley di recorte cu a impone un reduccion di 12.5 porciento den condicionnan di empleo desde aña 2020.

Prome Minister diputado Charles Cooper a declara durante un conferencia di prensa riba diaranson cu si cumpli cu e exigencia aki lo viola e regulacionnan existente.

E sindicatonan ta haciendo un yamado pa kita e recortenan di pension y salario efectivo for di 2023, cual ta inclui indexering y un pago di suma completo pa e periodo di aña 2021 y 2023. Cooper a clarifica cu e pensionadonan lo solamente bira eligibel pa indexering na momento cu e fondo di pension APC yega stabilidad financiero, specialmente un ratio di cobertura di entre 105 pa 115 porciento.

Minister di Finanzas Javier Silvania a agrega cu gobierno ya caba a aloca miyones den bonus, pago di vakantie y aumento di salario pa añanan prome desde aña 2022, indicando un sosten andando pa e ambtenaarnan.

Apesar di e peticionnan di e sindicato, gobierno a laga hopi na cla cu no lo haci disponibel fondonan adicional pa mas pago, fortaleciendo su posicion pa cu e topico aki.

E disputa andando ta enfatisa e tensionnan entre e gobierno y ambtenaarnan mientras ambos banda ta nabega e implicacionnan financiero di e ley di recorte.

IMF ta adverti di riesgonan na crecemento economico di Corsou

(CuraçaoChronicle) - E economia di Corsou ta sigui recupera fuertemente for di e crisis di COVID-19, motiva pa un sector di turismo robusto, cu un cremento pronostica di 4.5 porciento den 2024.

Sinembargo, International Monetary Fund (IMF) ta adverti di debilidad structural, manera dependencia riba turismo y un poblacion cu ta birando cada bes mas grandi, cual por posee desafionan den largo tempo.

crecemento anticipa di 4.5 porciento ta sosteni pa e conexionnan aereo nobo y un expansion di capacidad di hotel, ademas di medidanan di expansion fiscal. Apesar di esaki, IMF ta adverti cu e crecemento aki por plateau durante tempo. E sector di turismo ta yegando cierto punto di saturacion, mientras otro sectornan ta kedando atras den inversion y productividad. Inflacion, cual ta para na 3.5 porciento den 2023, ta anticipa di disminui un poco na 3.2 porciento den 2024.

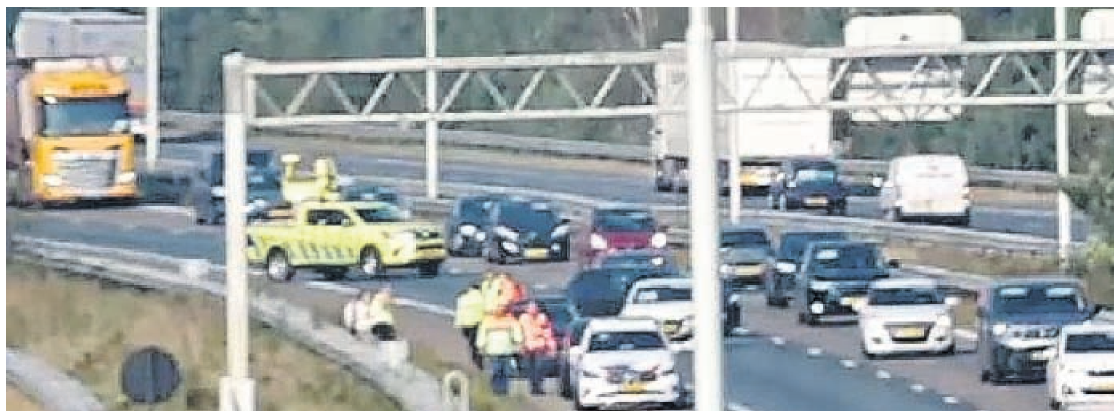
“Corsou su crecemento ta impresionante, pero e economia mester bira mas diverso pa evita depende demasiado riba turismo,” e rapport a declara.

Tambe a enfatisa aumento di edad como un desafio significante pa e sistemanan di seguridad social di ambos isla. “Reformanan den cuido di salud y fondo di pension ta urgentemente necesario pa preveni deficit den futuro,” IMF a agrega.

Gobierno Hulandes kier yega na cero morto den trafico, pero ta corta den presupuesto di seguridad riba caminda

(nltimes.nl) – Ministerio di Infrastructura a anuncia riba Dia di Presupuesto cu kier yega na cero morto den trafico pa 2050. "Pa preveni victima, nos ta enfoca riba mehora seguridad den trafico structuralmente," e Ministerio a bisa. Na mesun momento, gobierno ta baha e presupuesto pa seguridad den trafico di 38 miyon euro den 2024 pa 15 miyon euro den 2029, NOS ta informa.

E deseo declara di e Gabinete ta "completamente contradictorio" na su medidanan, Marco te Brömmelstroet, un profesor di planificacion urbano na Universidad di Amsterdam, a bisa e medio di comunicacion. El a agrega cu e no ta sorprendi.

"Nos ta mustrando pa 50 aña caba cu nos ta considera fluho di trafico mas importante cu seguridad riba caminda. E enfoke tabata principalmente riba campañanan pa helm, poster cu ta bisa 'scol ta habri atrobe,' y stuurmento di MONO. Nos ta mira cualkier efecto di esey? No, e cantidad di accident ta aumentando." MONO driving ta un campaña di gobierno cu ta urgi hende pa enfoca solamente riba caminda ora di stuur.

Segun Te Brömmelstroet, Hulanda ta haya cu ta un dato hecho cu trafico ta existi y ta peligroso. "Nos ta splica e muchanan chikito cu hunga safe riba caya ta nan propio responsabilidad. Dicon nos no ta bira y wak kico ta causa e peliger? Dicon nos ta acepta cu nos ta bay back na 130 kilometer pa ora, mientras cu esey ta nifica mas morto?" el a bisa. "En bes di prohibi autonan cu no ta pas den un luga di parkeer, nos ta bisa cu victimanan mester a bisti un helm. Mi a perde e combersacion tocante con nos a bin ta considera esaki normal."

Si di berdad gobierno kier preveni morto den trafico, e mester pone e lomite di velocidad na 15 kilometer pa ora rond di scolnan basico. "Hopi mas concreto cu gasta miyones na un campaña," e profesor a bisa.

Investigador medico y social Ed van Beeck tambe a yama e politica di gobierno inclaro. "Loke mi ta mira ta cortamento den cuido di salud preventivo, investigacion cientifico, municipio- y provincianan. Tur di nan ta importante pa seguridad riba caminda," el a bisa NOS.

Van Beeck tambe ta kere cu politiconan ta enfoca riba e cos robes, poniendo mucho atencion na e fatbike. "E fatbike – mescos cu otro productonan nobo – semper ta trece riesgonan nobo. Accidentenan ta aumentando, y ta hopi bon cu atencion ta wordo poni na esaki. Pero e ta regarda un fraccion di tur sufrimento di trafico. Hende di edad cu ta cay of wordo alcansa pa un auto ora nan ta core bicicleta tin gastonan y impacto mucho mas grandi. Casi nunca nos ta papia di esey."

"Accidentenan di trafico tin un peso di malesa comparabel cu Covid-19 debi na añanan perdi di bida y salud, pero e diferencia den atencion ta enorme," Van Beeck a bisa. "Y nos ta trahando cu cifranan cu ta un subestimacion."

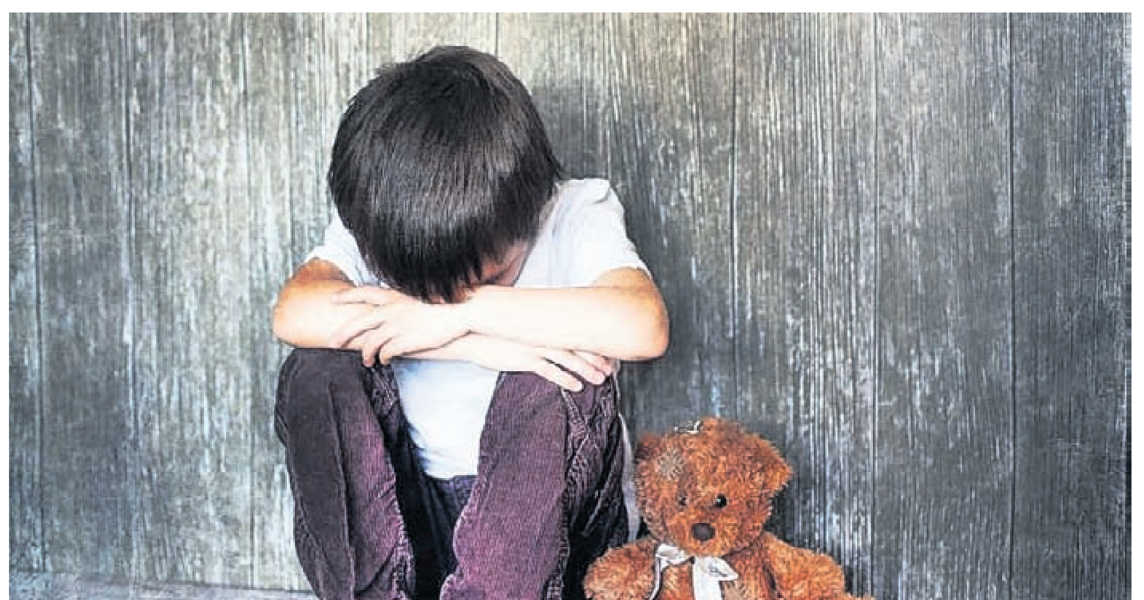
Homber di Enkhuizen acusa di a victimisa centenares di mucha homber pa contenido di abuso sexual di mucha online

(nltimes.nl) – E siman aki, polis a detene un homber di 26 aña di Enkhuizen pa abusa sexualmente di un mucha y traha pornografia di centenares di mucha homber menor di edad plama rond di Hulanda. E homber a gaña ta un mucha muhe bunita online y a convence muchanan homber riba medionan social pa haci actonan sexual dilanti di e camara, Ministerio Publico (OM) a bisa diabierna.

Usando e nombernan di pantaya Britt, Milou, Kate, Tess y Suus, e homber a convence muchanan homber riba medionan social pa haci actonan sexual p'e. Despues el a saca screenshot di e muchanan y a warda nan riba su computer den un cantidad grandi di folder cu e nombernan di e muchanan. Autoridadnan a haya "un cantidad grandi di grabacion" cu ta envolvi varios cien mucha homber cu ta mustra actonan sexual "tin biaha di gran alcance." Algun mucha homber ta ireconocibel den e imagennan.

Polis a haya tambe imagennan di e homber abusando sexualmente di un mucha homber menor di edad den e imagennan.

Den e fase aki, ta parce cu e homber a traha e imagennan pa uso personal. "No tin indicacion cu el a distribui e imagennan," OM a bisa.

E imagennan a wordo traha for di 2016 pa dilanti. Den e ultimo dianan, polis a tuma contacto cu e victimanan cu nan por a identifica. "No ta tur victima a wordo reconoci pa polis, y e cantidad di victima por ta hasta mas grandi cu polis sa actualmente," OM a bisa, pidiendo cualkier hende cu tabatin contacto online cu un hende cu ta usa e aliasnan di e homber pa bin dilanti. Tambe el a usa e cuenta only_following_pl.

"Hende cu ta experiencia esaki hopi biaha ta sinti nan mes culpabel of tin berguensa. Esey no ta nifica cu bo ta culpabel. E homber cu a traha y warda e imagennan aki ta culpabel, no abo," OM a bisa.

Polis di Rotterdam a hiba e investigacion pasobra polis di Noord-Holland, cu ta cubri Enkhuizen, no tabatin suficiente capacidad ya cu nan tabata trahando riba un otro caso grandi di crimen sexual.

Honduras: Intento pa huy di prison a laga dos prisonero morto y tres herido

(AP) — Un intento pa huy di prison diahuebs trempan na Honduras a laga dos prisonero morto y tres herido, autoridadnan a bisa. E pais Latino Americano pa largo ta plaga pa violencia di gang y prisonnan sobrepobla.

Segun oficialnan, un total di 72 prisonero a participa den e intento di escape for di e prison di hende homber den pueblo di Tamara, como 31km for di capital Hondureño di Tegucigalpa. Nan no a clarifica con e casualidadnan a sucede.

Polis militar a ser yama pa deal cu e situacion. Comandante di e forsa, Col. Ramiro Muñoz, a bisa cu un di e prisoneronan a fayece na e prision mientras e otro a fayece despues, na un hospital cercano.

"Tur cos awo ta trankilo y den orden," Muñoz a bisa medionan local. "Esaki no ta bay pone nos cay atras, no tin otro prison na mundo unda esaki no ta sucede."

Muñoz a bisa cu pa alrededor di 4am, e prisoneronan a cera nan mes cu baricada den un seccion di e prison pa distrae e guardianan. Polis militar a responde, el a bisa, sin elabora.

Muñoz tambe a bisa cu ta bay tin un investigacion forensico pa disuadi cualkier speculacion.

Na e prison di hende muhe na Tamara aña pasa, un riot a tuma lugar cu a mata 46 muhe. E agresion a hiba na un yamado pa cambia e sistema di prison di e pais y hasta combersacionnan si Honduras mester emula e prisonnan cero-tolerancia, cero-privilegio cu presidente Nayib Bukele a set up na bisiña El Salvador.

Na juni, presidente Hondureño, Xiomara Castro a anuncia e creacion di un "mega-prison" nobo cu capacidad pa 20mil como parti di e accion mas amplio di gobierno contra violencia di gang, y esfuersonan pa reforma e sistema di prison cu pa largo ta confronta problema.

Presidente Mexicano ta culpa Merca pa matansa na Sinaloa mientras violencia di cartel ta aumenta

(AP) – Presidente Mexicano, Andrés Manuel López Obrador ta culpa Merca parcialmente diahuebs pa e aumento di violencia cartel terorisando estado nort, Sinaloa cual a laga al menos 30 persona morto ultimo siman.

Dos fraccion den guera di e cartel di Sinaloa a haya nan mes den conflicto den e capital di estado Culiacan den loke ta parce un pelea di poder desde cu dos di su lidernan a ser aresta na Merca fin di juli. Ekiponan di hombernan arma a los tiro riba otro y forsanan di seguridad.

Mientras tanto, curpanan morto ta sigui surgi rond e ciudad. Riba un skina di caya druk, autonan a pasa banda di poolnan di sanger di un curpa den un tienda mecanico, mientras cu polis arma den mascara preto a piki un otro curpa haya band'i caminda den e ciudad di Sinaloa.

Ora a puntr'e durante su reunion di mainta si e gobierno Mericano tabata "conhuntamente responsable" pa e violencia aki na Sinaloa, e presidente a bisa, "Si, claro... por medio di a conduci e operacion aki."

E aumento recien den guera di cartel tabata anticipa despues cu Joaquín Guzmán López, yiu homber di e ex-lider di e cartel na Sinaloa Joaquín "El Chapo" Guzmán, a aterisa cerca di El Paso, Texas , dia 25 di juli, den un avion chikito cu Ismael "El Mayo Zambada.

Zambada tabata e figura mayor di e cartel y su lider reclusivo. Despues di su aresto, el a bisa den un carta circula pa su abogado cu el a ser secuestra pa e Guzmán mas jong y a ser hiba na Merca contra su deseo.

Diahuebs atardi, un otro operacion militar a cubri nort di Culiacan cu helicopternan militar circulando den aire. Trafico tabata pisa na Culiacan y mayoria scol tabata habri, aunke mayornan ainda no tabata manda nan yiunan. Negoshinan ta sigui cera trempan y menos hende ta sali anochi. Mientras e ciudad a habri atrobe lentamente y soldaatnan ta patruya e cayanan, hopi famia ta sigui sconde, cu mayor- y docentenan preocupa cu nan lo haya nan mes memey di e tiroteonan.

Durante su reunion di mainta, López Obrador a bisa cu autoridadnan Mericano "a conduci e operacion ey" pa captura Zambada y cu "e tabata totalmente ilegal, y agentenan for di e Departamento di Husticia na Merca tabata wardando pa Sr. Mayo."

"Si awo nos ta enfrentando instabilidad y bringamento

den Sinaloa, ta pasobra nan (e gobierno Mericano) a tuma e decision ey," el a bisa. El a agrega cu "no por tin un relacion cooperativo si nan tuma decisionnan unilateral" asina. Fiscalnan Mexicano a bisa cu nan ta considerando trece dilanti cargonan di traicion contra esnan envolvi den e plan pa secuestra Zambada.

Presidente eligi Claudia Sheinbaum tambe a echo e sentimento di e presidente actual, bisando cu, "Nos nunca por acepta cu no tin comunicacion of colaboracion." Esaki ta e escalacion di tension mas recien den e relacion entre Merca y Mexico. Luna pasa, e presidente Mexicano a bisa cu e tabata poniendo relacionnan e embahadanan Mericano y Canades "riba pausa" despues cu embahadornan a critica su plan controversial pa revisa e hudicial di Mexico por medio di rekeri tur hues pa participa pa eleccion.

Asina mes, e captura di Zambada a ser causa critica di López Obrador, ken a nenga durante su administracion pa confronta cartelnan den un strategia cu e ta referi como "brasanan y no balanan di scopet." Riba ocasionnan anterior, el a declara falsamente cu e cartelnan ta respeta ciudadanonan Mexicano y ta bringa mayormente entre nan mes.

Mientras e presidente, ken ta planea pa retira for di su posicion na fin di luna, a priminti cu su plan lo reduci violencia di cartel, e conflictonan aki ta sigui plaga Mexico. Cartelnan ta usa un variedad di tactica, incluyendo bomnan banda di caminda of vehiculonan arma y dronenan cu ta laga bom cay.

Siman pasa López Obrador a puntra publicamente pa e fraccionnan den guera na Sinaloa actua "responsablemente" y a nota cu e ta kere e cartelnan lo tende di dje. Pero e matansa a continua asina mes.

Puerto Rico: 50,451 caso den Registro di Alzheimer, pero Departamento di Salud ta reconoce cu ta mas

(ElNuevoDia) – Cu 50.451 caso den Registro di Casonan di Enfermedad di Alzheimer, Enfermedad di Huntington y Otro Demencia, te cu dia 30 di juni, y e certeza cu e cifra en cuestion ta subestima, Departamento di Salud a urgi tur profesional yama pa reporta nan pa haci esaki, pa sigui siña tocante e condicionnan aki y con e ta afecta poblacion di Puerto Rico.

"Nos sa cu e cifra aki ta subestima y nos sa cu tin hopi mas caso di demencia cu no a wordo reporta," e epidemiologo Alex Cabrera Serrano a comenta den un "webinar" organisa pa e Instituto di Estadistica di Puerto Rico.

E coordinador a destaca, ademas, e importancia di e limpiesa y verificacion di datonan, como tambe e identificacion di casonan reporta cu a "fayece", un proceso cu ta wordo realisa actualmente usando datonan suministra pa e Registro Demografico. Te cu 30 di juni, e ekipo a identifica 10,068 fayecido, loke ta representa 19.96% di e casonan registra.

Te cu 30 di juni, di e 50,451 caso, e 94.09% ta corresponde na e enfermedad di Alzheimer. Otro demencianan ta inclui Parkinson (0.49%), frontotemporal (0.05%), vascular (0.32%) y VIH (0.04%). Ademas, e 64.58% di e casonan ta hende muhe y 35.36% ta hende homber.

E creacion di e Registro di Casonan di e Enfermedad di Alzheimer a wordo ordena mediante e Ley 237 di 1999, pero no tabata te 2008 cu a establece e prome reglamento y a cuminsa cu e recopilacion di datonan den formato di papel. Na 2014, a cuminsa cu e recopilacion den formato digital.

Aunke e ta ordena pa ley desde 1999, e Registro no a ricibi presupuesto te cu 2022 y no a conta cu un grupo di trabou full-time te cu 2023.

Den un principio, solamente e dokternan tabata yama pa reporta casonan y unicamente tabata recopila datonan di Alzheimer. Aworaki, dokter, companianan di seguro, plannan di salud, hospitalnan, casnan di cuido, administradornan, salanan di emergencia, centronan di diagnostico y tratamento prolonga, agencianan di salud den hogar, centronan di rehabilitacion fisico y centronan di rehabilitacion psicosocial ta yama pa reporta casonan na e Registro.

Ademas desde 2022, a recopila diagnostico di otro demencia, manera esunnan ocasiona pa degeneracion di e parti frontal di e cerebro, enfermedadnan pa curpa di Lewey, infeccion cu VIH, enfermedadnan di proteina, enfermedad di Parkinson, uso di substancia- of remedi, entre otro.

Segun Cabrera Serrano, den e ultimo nuebe luna a haci un limpiesa di e base di dato cu nan no tabata haci desde 2021. Ademas, otro proceso ta e confirmacion di casonan, cu ta wordo realisa cu e informacion di reclamo pa servicionan di e companianan di seguro di salud na Puerto Rico. Den un seis luna, te cu 30 di juni, nan a confirma 3,724 caso, of e 7.38% di e casonan den e Registro. Cabrera Serrano a describi esaki manera un logro, pues "no tabatin ningun tipo di progreso pa confirma casonan."

Republica Dominicana: Estudio di reforma constitucional a yega su fin den Congreso Nacional

(DiarioLibre) – Diahuebs 26 di september, e comision bicameral (dos camara) cu ta studia e reforma constitucional ta bay reuni pa defini su posicion pa loke ta trata e proyecto aki, entrega pa Poder Ehecutivo luna pasa.

E presidente di e comision, Pedro Catrain, a sigura cu mayoria di e temanan di e propuesta tin consenso. Sinembargo, tin posibilidadnan cu ta surgi modificacionnan den e encuentro di proximo siman.

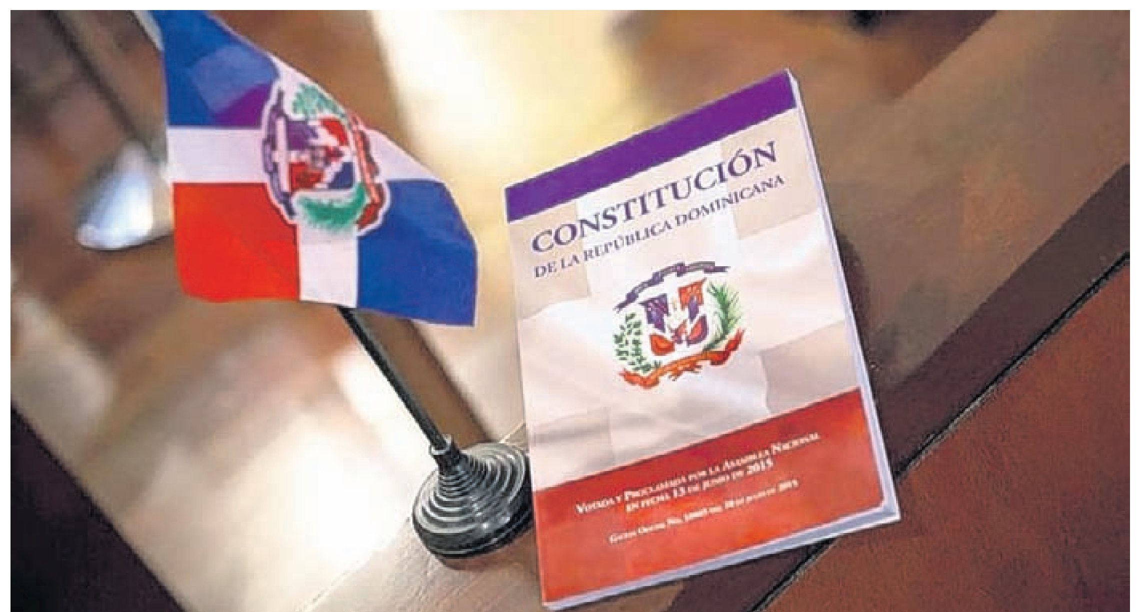
"Mi ta kere cu ta posibel cu ta bay tin cambio, no tin consenso tocante tur cos. Den terminonan general tin un opinion faborabel pa acoge e iniciativanan, e cuater fundamentonan central cu e presidente ta propone," e senador di Samana a sigura.

Entre e posibel variacionnan na e proyecto di modificacion di e carta magna tin e disposicion cu e procurador general di e Republica ta wordo designa cada dos aña. "Por tin modificacionnan den loke ta trata temanan manera esun di e procurador, pero ta cuestionnan practicamente di forma," el a agrega.

E senador a afirma cu e temanan grandi di e reforma constitucional tin consenso, "tanto den e sociedad como tambe aki den e mayoria di e congresistanan."

Despues di e bishita di e presidente di e Partido Revolucionario Moderno (PRM), Jose Ignacio Paliza, na e bloke di diputadonan di e organisacion ey, algun tabata pensa cu ya tabatin un decision definitivo tocante e reduccion di legisladornan di e camara abao.

Diahuebs ultimo a congresista Anibal Diaz a revela cu e propuesta di elimina 20 diputado (na luga di 53 manera e presidente Luis Abinader ta propone), mester pasa den un discusion di e Comision Ehecutivo di e grupo politico aki.

"Tur loke nos ta haciendo akinan ta vincula na loke e partido asumi, si e partido asumi cu e 20 no ta bay y cu nos ta baby back na e otro cos, nos ta bay haci loke e partido dicidi," el a bisa.

E legislador a revela cu ta posibel cu PRM ta haci un contrapropuesta cu ta bisa cu na luga di mantene cinco di e banconan di diputadonan nacional pa acumulacion di voto, nan aumenta esaki na shete.

E dialogo di e reforma constitucional ta encontra un oposicion politico cu ta rechasa e proyecto door di considera cu e ta innecesario y un oficialismo cu ta bay mucho lihe den e estudio di e iniciativa legislativo.

Den e ultimo simannan e conflicto principal entre ambos banda ta pa motibo di e rechaso na e propuesta di bistanan publico, aunke a ricibi e opinion di e Consultoria Huridico di e Presidencia, e Tribunal Superior Electoral, abogadonan constitucionalista destaca y e Junta Central Electoral.

Despues di sali di un ultimo reunion di e comision bicameral, e diputado di e Partido de la Liberacion Dominicana (PLD), Danilo Diaz, a precisa cu e proyecto ta improvisa y su discusion ta excluyente.

Sean ‘Diddy’ Combs a ser poni bao ‘vigilancia di suicidio’ mientras e ta warda su huicio

(People) - Sean ‘Diddy’ Combs ta bao vigilancia di suicidio, of asina yama ‘suicide watch’, mientras e ta warda si huicio na Brooklyn Metropolitan Detention Center, segun fuentenan a conta PEOPLE.

Combs, di 54 aña, a ser deteni na hotel di Manhattan riba dialuna dia 16 di september. E siguiente dia, e acusacionnan aki a keda haci publico, revelando cu e ta acusa di trafico sexual, crimen organisa y transportacion pa participa den prostitucion.

El a ser deteni na MDC diamars dia 17 di september, despues di a declara su mes inocente y despues cu su libertad bao fiansa a ser nenga dos biaha e siman aki. Te ainda no ta conoci si Combs ta

suicida of con hopi tempo e ta bao e vigilancia special aki. Fuentenan ta conta PEOPLE cu esaki ta pa medidanan di prevencion mirando cu Combs ta den shock y su estado mental no ta cla.

Segun U.S Department of Justice National Institute of Corrections, suicide watch ta “precaucionnan di supervision tuma pa detenidonan cu ta suicida y ta rekeri observacion frecuente.”

PEOPLE a acerca Bureau of Prisons y SDNY.

Durante un audiencia di corte, Combs su abogado, Marc Agnifilo, a pidi un hues pa e magnate di musica ser transferi na un prizonden Essex County na New Jersey. E decision aki na final a ser poni den man di Bureau of Prisons.

PEOPLE a acerca na Combs su abogado pa comentario.

MDC, cual tin 1,600 deteni, varios kende ta wardando huicio, ta conoci pa ta peligroso y sin suficiente empleado cu un cantidad halto di morto y suicidio. Den nan mocion pa Combs ser otorga libertad bao fiansa, su abogadonan a skirbi cu “varios corte den e districto aki a reconoce cu e condicionnan na Metropolitan Detention Center no ta apto pa un detencion prome cu e huicio,” segun The Daily Beast.

Segun e acusacion formal contra Combs, el a ser acusa di obliga victimanan participa den “freak offs,” cual fiscalnan ta describi como “presentacionnan sexual elabora y produci.”

Aparentemente el a usa su fama y influencia ademas di droga y cocaina, ketamina y oxycodone, pa obliga y intimida hende muhe uni e “freak off’s.” Tambe, e ‘freak offs’ hopi biaha tabata capta riba camara sin e victimanan su conocimento. Investigadornan federal a confisca 3 rifle AR-15 y 1,000 boter di ‘baby oil’ y lubricante ora a busca den su cas na Miami y Los Angeles e maart pasa.

Otro audiencia pa Diddy a ser stipula pa diamars dia 24 di september 10or di mainta.

Un transformer kima na Kyiv a bira un exhibicion inusual na Ucrania

(AP) - Un transformer kima di un di Ucrania su plantanan daña a yega centro di ciudad na Kyiv, un recuerdo di e escala di destruccion causa pa golpinan Ruso riba e pais su sistema di energia.

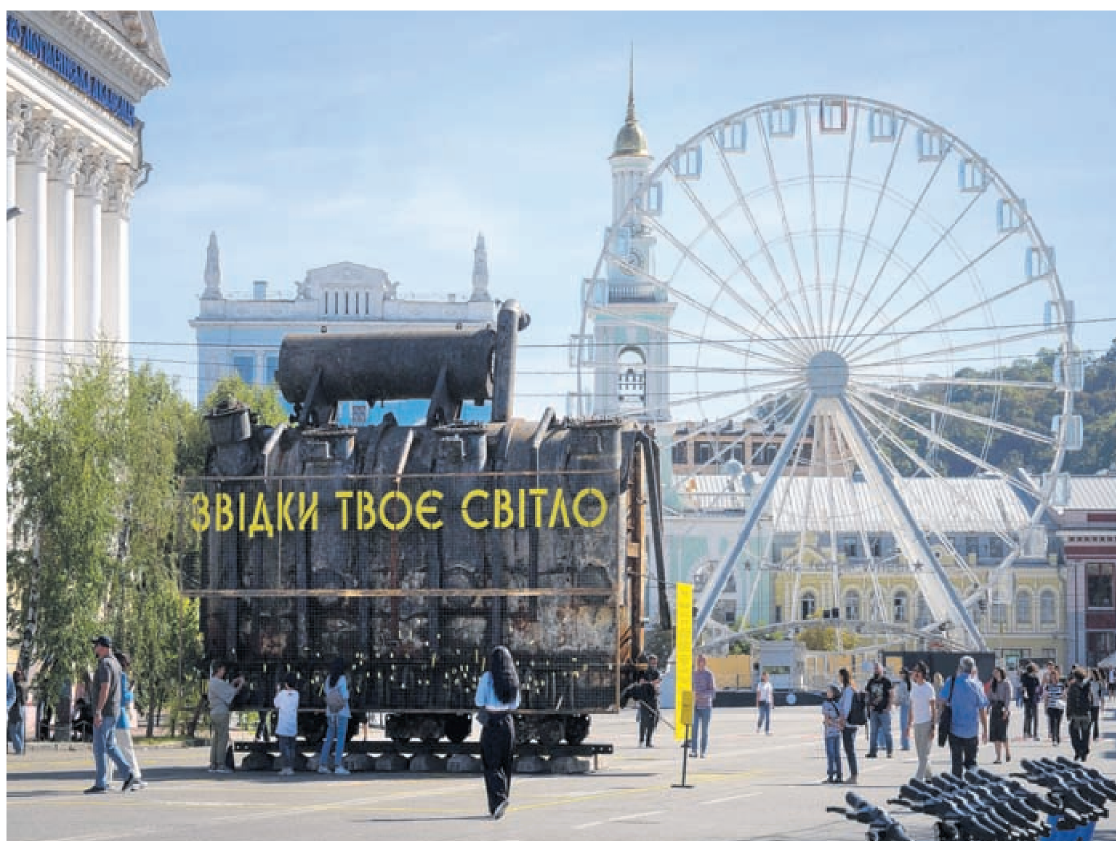
E cobertura kima cu a ser combina cu un Ferris wheel na Kontraktova Square, of Square of Contracts na honor di e sitio su pasado den mercancia, tambe ta fungi como un contraste entre e tempo di pas cu tabata y e realidad di guera na Ucrania.

E exhibicion di parti di compania di energia DTEK, un organisacion cu no ta gubernamental y Ucrania su Ministerio di Energia a habri diahuebs cu un mensahe unda a urgi hende pa “sinti e dolor y sufrimento a causa di e ekipo destrosa” cu e empleadonan di energia a experiencia personalmente.

E organisadornan a bisa cu mientras nan ta realisa cu e transformer ta crea un atmosfera scur, nan intencion no ta di “baha animo di ningun hende” pero pa aumenta e conscientisacion di con dificil e ta pa trece luz back na e casnan na Ucrania despues di cada atake di Rusia.

E exhibicion lo keda na Kyiv pa e proximo dos luna, pa e tempo aki, Ucrania lo yega mas cerca na loke ta probabel di ta un otro winter di guera. E gobierno a adverti e residentenan pa prepara pa e winter mas pisa desde cu Rusia su invasion di escala completo a cuminsa den februari di 2022, cu atakenan aereo contra e pais su infrastrucutra di energia a bira mas intenso.

Rusia ta sigui golpia Ucrania su capacidad di genera energia, lagando e pais depende fuertemente riba 3 stacion di poder nuclear y importacion di electricidad for di paisnan di Union Europeo.

E ciudadanonan mientrastanto, mester lidia cu e blackoutnan frecuente den henter e nacion, wantando oranan sin electricidad. E escaseznan a ser empeora e fatiga di guera mientras cu aparentemente no tin fin pa e conflicto den bista.

Dmytro Tiuzin, un specialista di IT di 37 aña cu ta biba cerca di Kontraktova Square, a bisa cu el a bay mira e transformer den persona despues di mira potretnan di su instalacion riba rednan social. “Mi ta preocupa cu esaki,” el a bisa tocante e destruccion di e sistema di electricidad na Ucrania. “Mi ta traha for di cas y mi ta depende hopi riba electricidad y internet.”

Den e 3 luna entre maart y augustus, Rusia a lansa 9 atake coordina contra infrastructura di electricidad na Ucrania, destruyendo alrededor di 9 gigawatt di capacidad di generacion di electricidad, segun rapport di Naccionnan Uni riba diahuebs.

E proyecto aki no tin e meta di haci hende sinti deprimi tocante con cos ta,” Katya Taylor di Port of Culture a bisa. “E meta ta di duna danki na esnan cu t’ey pa nos,” el a agrega.

E destruccion cu e empleadonan di e planta di electricidad di unda e transformer ta ta haci nan rabia pero tambe ta haci nan determina pa no rindi, “sin importa kico.”

Ceremonia di Graduacion Inaugural di Xavier University School of Nursing: Un logro historico pa Aruba

Dia 12 di september 2024, Xavier University a celebra un logro significante cu e graduacion di e studiantenan di e estudio Bachelor of Science in Nursing (BSN). E ceremonia, organisa riba e campo di e universidad na Aruba, a marca e completacion di un trayectorio cu a cuminsa na 2020 pa e studiantenan aki, tur di cual ta residente di Aruba.

E evento historico aki ta specialmente notable mirando cu Xavier University Nursing School ta e unico institucion di nurse riba e isla pa ofrece un programa BSN. E programa ta oficialmente reconoci pa e ministerio di Educacion di Aruba y ta riba lista acredita di AruBIG, sigurando cu graduadonan ta eligible pa traha y practica como nurse na Aruba.

Varios speaker distingui a adres e graduadonan, ofreciendo palabranan di sabiduria y inspiracion. Minister di Deporte y Educacion, Sr. Endy Croes, a entrega un discurso clave. Sr. Croes a gradici Xavier University pa apoya e comunidad Arubano y provee nan cu educacion y entrenamento di nursing. El a garantisa e universidad cu e gobierno Arubano lo extende su apoyo pa iniciativanan similar pa promove e salud y educacion di e universidad y su placer inmenso cu e rol cu e universidad ta hungando den e sector di salud y educacion.

Presidente di Xavier University Sr. Ravi Bhooplapur a curasha e graduadonan pa sigui nan pasion y participa den cuido di pashent cu compasion y dignidad. Despues di entrega e diplomanan, presidente Sr. Bhooplapur tambe a anuncia cu Xavier lo ofrece educacion y entrenamento gratis pa e programa Geriatric Assistant na localnan e aña aki pa asina apoya e gobierno den su iniciativa pa promove cuido pa e poblacion mayor na Aruba.

Dr. Israel Posner—ex-minister di Salud di Aruba y un trustee cu e directiva di Xavier tambe a ofrece su palabranan di sabiduria y a curashamento pa e graduadonan. Recot Bonnie McGowan a duna reflexionnan caluroso.

Den presencia di famia, amigonan y facultad, e graduadonan nobo a ricibi nan broche di nursing, un simbolo di nan logro y compromiso na e profesion di nursing. E ceremonia tabata yena cu momentonan di celebracion, reconocimento y felicitacion, subrayando e futuro briyante di e profesionnan aki den cuido medico. Valedictorian Marie Nicole Henriquez a ser honra cu un certificado di reconocemento, sigui pa su palabranan na e graduadonan.

Futbolista Quincy Promes no ta bay atende caso di apelacion na Hulanda pa motibo di miedo pa aresto

(NLTimes) – Futbolista profesional, Quincy Promes no ta bay atende su apelacion, pa motibo di riesgo cu e lo keda cera den un cel na Hulanda. Su abogado, Robert Malewicz a bisa esaki ayera durante e sesion di introduccion na corte di apelacion na Amsterdam. E apelacion ta relaciona cu e cargonan di traficacion di droga y e hincamento di su primo.

Corte na Amsterdam a sentencia Promes na februari cu seis aña di prison pa su participacion den traficacion di un total di mas di 1,350 kilo di cocaina via e waf na Antwerp. E tambe a keda sentencia cu 18 luna di prison pa ataca su primo na juni di aña pasa. Ambos caso ta siendo trata hunto durante e apelacion.

Segun Malewicz, Promes "inicialmente" ta dispuesto pa yega Hulanda pa atende e apelacion y pa responde na e acusacionnan den substancia. Sinembargo, e tin un asinayama orden di detencion cu e corte na Amsterdam a emiti den ambos caso, loke ta nifica cu e lo keda cera asina cu e

sali for di Dubai.
E abogado a referi na esaki como un dilema, pasobra su cliente kier continua cu su carera deportivo na nivel top, "y esey no ta compatible cu un periodo largo di detencion." Inicialmente, Promes a firma un contract pa un temporada cu United FC Dubai, cu ta hunga den segundo division di liga di Emirato Arabe Uni. Tambe tin un caso andando contra Promes na Dubai. OM na Hulanda ta spera cu lo atende e caso aki prome cu fin di aña. "Posiblemente na november," segun fiscal general. Hulanda a pidi Dubai pa entrega Promes en conexion cu e caso di droga. E procedura aki ta andando.
Defensa a entrega varios solicitud pa investigacion ayera. Abogadonan di Promes kier pa e primo, su ruman muher y un testigo tercero den e hincamento bin pa duna un declaracion di testigo. E abogado pa co-sospechoso Marylio V. di Purmerend, un di e primonan di Promes cu tambe a ricibi seis aña pa traficacion di droga, a pidi corte di apelacion pa separa e casonan for di e "circo" rond di Promes.

Corte ta bay anuncia su decision riba dia 3 di october.

Guardiola ta bisa cu hungadornan tin e poder despues di critica pa schedule preta

(AP) — Pep Guardiola a bisa futbolistanan elite cu nan ta e uniconan cu por forsa un cambio den un disputa creciendo tocante e cantidad di wega cu ta pidiendo nan pa hunga.

Centro campista di Manchester City, Rodri ta bsia cu hungadornan ta cerca di bay den welga pa motibo di un schedule cada bes mas preta, cu ta bay haya mas wega agrega proximo aña door di un Cup Mundial di Club expandi na Merca.

Manager di City, Guardiola a bisa ayera cu e streanan di e wega lo mester "scoge un voz y haci algo" si nan kier tuma un posicion.
"Si algo ta bay cambia, semper (esaki) mester bin for di e hungadornan," Guardiola a bisa. "E negoshi (futbol) por ta sin manager, por ta sin director deportivo, por ta sin medionan di comunicacion, por ta sin doño, pero sin e hungadornan, no por hung'e."
El a conclui, "pues e uniconan cu tin e poder pa hacie ta nan."

Sindicatonan di futbolista a reta legalmente cuerpo gobernante FIFA pa motibo di expansion di e Cup Mundial di Club, cual ta bay ta un evento di 32 team pa prome biaha proximo aña, un aumento for di siete. Esaki ta programa pa e offseason pa hopi liga mayor den juni-juli.

Sindicato mundial di futbolista, FIFPRO a expresa preocupacion tocante e demandanan fisico y mental cada bes mas grandi riba e hungadornan, pero e competencia a conta cu sosten di Asociacion di Club Europeo, cu ta representa e clubnan top di e continente, incluyendo City.

Sindicatonan na Inglatera y Francia a entrega un demanda contra FIFA na Corte di Comercio na Bruselas, Belgica na juni, y a reta e "decisionnan" di FIFA pa "unilateralmente dicidi e kalender internacional di partido."

Champions League tambe a keda expandi e temporada aki cu dos wega mas den e etapa di grupo renoba.

Internacional Spaño, Rodri a hunga den 10 diferente competencia na 2022-2023 ora cu e campaña tabata mas congestiona ainda cu un Mundial den mita di temporada. El a sigui e ultimo temporada ey door di hunga 64 biaha pa club y pais, incluyendo un campaña te na final di Campeonato Europeo, cual Spaña a gana.

E temporada aki ta bay caba cu Cup Mundial di Club, cu lo por inclui siete wega mas si City alcansa e final.
Rodri, kende a keda nomina pa e Ballon d'Or, a bisa cu e welga talbes lo mester sucede. "Si cos sigui asina, ta bay ta un momento unda nos no tin otro opcion, mi ta kere di berdad," el a bisa. "E ta algo cu ta preocupa nos pasobra nos ta e guynan cu ta sufri."

Coach di Bayern Munich, Vincent Komany ta kere cu mester pone un limite riba e cantidad di presentacion cu un hungador por haci den un temporada, poniendo un onus riba coachnan pa limita e exigencia riba nan streanan top.

"No ta djis e carga pa e hungadornan pero e biahenan tambe. Algun di e guynan aki, nan ta bay di hunga den Champions League pa hunga un wega di team nacional na Korea of algo y despues bin back," Komany a bisa. "Si bo haci esey pa 70, 75, 80 wega, tin un punto unda e no ta realistico mas, pues pa e punto aki mi por djis sostene e sentimento di e hungadornan."

Organisa e Cup Mundial di Club na 2025 ta nifica cu hungadornan top ta enfrenta tres aña consecutivo di competencia durante e offseason usual, mirando cu a tene Campeonato Europeo y Copa America e aña aki, y e siguiente Cup Mundial ta na 2026.

Bayer Leverkusen su coach, Xabi Alonso a bisa cu mester consulta e hungadornan tocante e exigencianan cu tin di nan. "E kalender ta hopi intenso," Alonso a bisa. "Mester scucha nan, nan mester participa den e decisionnan aki pasobra nos kier bon futbol... Rodri, e ta totalmente corecto pa tin e opinion aki."

Trainer di Dubois ta spera di ta den skina pa e pelea pa titulo heavyweight contra Joshua despues di malesa

(AP) — Trainer di Daniel Dubois ta spera di ta den skina di e campeon IBF heavyweight pa e pelea diasabra contra Anthony Joshua, a pesar di tabata riba cama cu malesa e siman aki.

Papiando oranan prome cu e pisamento diasabra, Don Charles a bisa stacion di radio Britanico, talkSPORT cu e ta manteniendo distancia for di Dubois mientras ta purba di caba cu loke el a describi como un "griep hopi pisa."

"Lo mas sensible pa haci tabata pa no bay niun caminda cerca di mi boxdo pasobra bo por imagina si mi peg'e cu esaki? E ora no lo tin pelea," Charles a bisa den comentarionan cu tambe a purba di reacciona contra speculacion cu Dubois a dun'e retiro.

"No, no tin ningun desacuerdo. Mi ta odia decepciona (hende). Nos ta hopi, hopi hunto (como un) team."

Charles a bisa cu e plan "100%" tabata pa ta den skina di Dubois na Wembley Stadium pa e prome defensa di titulo IBF di su boxdo, despues cu e faha a keda bandona pa Oleksandr Usyk.

Joshua ta purbando di bira un campeon mundial heavyweight pa di tres biaha y tabata esun mas pisa, na 252.5 libra, mas tanto e mesun peso den cual e tabata ora el a derota strea di MMA, Francis Ngannou na maart.

Dubois a pisa 248.6 libra.

Eclipse Parcial Saros 118 tabata un exito total na Aruba dia 17 di september 2024

Manera nos di Aruba Astro Research Int. a informa comunidad di Aruba anteriormente asina e evento celestial di Eclipse Parcial Saros 118 a tuma lugar ariba diamars anochi pa cual eclipse tabata un exito grandi aki na Aruba.E evento a bai den eclipse umbra na e parti mas na halto di e luna na unda e sombra di nos planeta tera a cubri 8% so di e superficie di e luna y 92% di e penumbra a cubri e luna durante e eclipse di e sombra umbra.

Un evento asina ta tuma lugar ora cu e luna y planeta tera no ta den un aliniacion perfecto na unda un parti chiquito so ta logra alcansa e superficie di e luna.E eclipse pa cu e sombra umbra a inicia pa 10:12 pm di anochi sigi depues pa e maximo di e sombra umbra pa 10:44 pm di anochi cu a cubri e superficie di e luna y despues termina pa 11:16 pm di anochi sigi pa e di dos fase di e sombra leve penumbra te cu 12:47 am di marduga na unda esaki a termina Dia 18 di September 2024.

Tanto e comunidad local di Aruba como tambe turistanan por a observa e evento aki tuma lugar aki na Aruba 100% tempo a coopera y no tabata tin nubia. Aruba Astro Research Int. y su presidente y astronomo Sr.Marcos Bislip ta hopi satisfecho con e evento aki a bai diamars anochi nos a observa e evento, saca potret, haci filmacion y a transmiti e evento di eclipse atraves di radio ariba FM via TOP FM 95.1 na unda Sunrise Radio Aruba y TOP FM 95.1 pa prome biaha ta transmiti un evento di eclipse live anochi di un eclipse na e parti pafor 100% bon.

Mientras cu a bai encadena cu timeanddate pa cu imagen live danki na Brandon Whittaker colega y miembro di Aruba Astro Research Int. na merca. E transmicion awordo haci den e programa Hit Express na TOP FM 95.1 marcando historia un biaha mas.Nos colega Rinus cu ta haci e transmicion live for di Aruba pa cu imagen pa Aruba Astro Research Int. e biaha aki no tabata na Aruba.

Un gradicimiento ta bai pa tur medianan cu a informa comunidad y cu a promove nos facebookwebpage di Aruba Astro Research Int.

Potretnan tur ta saca pa Marcos Bislip asronomo y astrofotografo.

Pa mas informacion por contact nos na 5629407 of via email na arubaastroresearch@gmail.com

Dia di Limpieza Mundial 2024 pa prome biaha observa oficialmente pa Nacionnan Uni

2024 ta e di shete aña consecutivo cu ta organisa e Dia Mundial di Limpieza (WCD) riba dia 20 di september. E aña aki, ta e prome biaha, WCD ta aparece riba e calendario di e dianan y simannan internacional observa pa Nacionnan Uni (UN).

'Let's Do It World', ta un NGO cu ta un miembro acredita di e Programa di Medio Ambiente di Nacionnan Uni (UNEP), y e Asamblea di Medio Ambiente di Nacionnan Uni (UNEA). Na juli 2023, e Grupo di Metanan di Desaroyo Sostenibel (SDG) di Nacionnan Uni a reconoce 'Let's Do It World' cu su premio di mobilisacion pa organisa Dia Mundial di Limpieza. Na december 2023, Nacionnan Uni a anuncia su ratificacion unanime di e resolucion y a declara 20 di september como Dia Mundial di Limpieza. Esaki ta yuda aporta na e importancia di e causa, unda cu mas hende na mundo ta mas consciente di e tema di desperdicio y e vision di e organisacion. E aña aki tambe tin un tema mara na e dia observa, esaki ta 'Make Room For Life!' traha luga pa bida.

Directie Natuur en Milieu (DNM) ta refleha ariba e topico aki y por deduci cu un bon maneho di desperdicio no solamente ta necesario pero ta encera un accion di un y tur pa asina nos tin un Aruba limpi pa biba riba. Den e relato aki DNM ta trece dilanti algun dato global di e diferente manera cu ciudadanonan por contribui na esaki na un manera responsabel.

Dia mundial di Limpieza ta un di e camindanan pa inspira cambio social duradero den actitud di hende relaciona cu e maneho di desperdicio en general. Pa aña, humanidad ta genera biyones di tonelada di sushedad solido. Sin accion e cantidad di sushedad na mundo lo aumenta cu 70%, si nos sigui riba e trayectoria actual, pa 2050. Ademas, tin mas di 3.5 biyon di hende cu no tin acceso na sistemanan eficiente di maneho di desperdicio.

Un cantidad grandi di desperdicio ta caba den un incinerador of ta bay den naturalesa, lama, y tambe den sistema di riunan na otro parti mundo. Aki na Aruba, Ministerio di Naturalesa cu e accion Baki den Bario "Limpi Limpi" a logra, durante e periodo di september 2023 pa augustus 2024, pa colecta un total di 264.18 ton (264,180 kg) di 'green waste' y 1,076.28 ton (1,076,280 kg) di 'bulk waste'.

Significativamente, resultado di Dia Mundial di Limpieza 2023 a mira tres tendencia global importante cu a aumenta: participacion di hobennan y studiante, oficialnan di gobierno local y nacional, y e cantidad grandi di e desperdicio colecta 218,704 tonelada.
"'Make Room For Life!' ta un yamada global pa tuma accion responsabel y drastico pa cu e tema di desperdicio. Nos recursonan natural ta confronta contaminacion diario di material di desperdicio cu ta contamina e medio ambiente, asina menasando bida na

mundo. Locual tin cu compaña e accion di limpieza pa traha luga pa bida na tera ta e cambio den comportacion y mente di hende pa cu consumo y desperdicio.
Si bo ta interesa di participa na Dia di Limpieza Mundial, tin un par di cos cu bo por haci y tene cuenta cu nan:

- Tuma e decision pa cambia bo patronchi di consumo y reduci bo mesun cantidad di desperdicio cu bo ta genera. Con pa haci esaki? Nenga plastic di un solo uzo, incorpora e 5 R'nan ora di pensa di of adkiri un producto. E 5- R' nan ta: 'rethink, refuse, reduce, reuse y recycle' productonan. Ora di recicla tambe pensa riba recicla productonan organico limpi tambe, pa asina traha bo mesun gordura di e resto di berdura y fruta curu y foyonan, etc.
- Organisa bo mes un evento di haci limpi. Forma un grupo di amigonan y famia, scoge un area y haci esaki limpi, liber di sushedad. No corta ningun mata solamente pikimento di sushi, sortia esaki y deshaci di esakinan na e localidad asigna na un manera responsabel.
- Sea un boluntario na ocasion di un beach clean-up of area clean-up den bo mes bario. Tin hopi organisacion cu ta traha na bienestar di medio ambiente manera Turtugaruba, Scubblebubbles, Plastic Beach Party y mas.

Participando na e accion di Dia Limpieza Mundial na bo mesun pais, bo ta yuda trece conscientisacion di e reto importante aki y haci un diferencia den bo comunidad y pa e naturalesa y medio ambiente di Aruba. Bo esfuerso ta locual ta haci e diferencia pa duna bida un oportunidad y dun'e su luga. Mescos ta duna bida su luga ('Make Room For Life') asina mes sushedad y desperdicio tin su luga asigna.

Por ultimo, DNM ta haci un yamada na e comunidad pa saca un potret of video di bo famia of grupo di amistad aportando na e causa di haci limpi y comparti'e riba e plataformanan social y tambe inclui e hashtagnan aki #worldcleanupday #worldcleanupday2024 #wastefreeworld #letsdoitworld.

Supermoon y Luna Yen tabata visibel na Aruba 100% dia 17 y 18 di september

Aruba Astro Research Int. kier a informa pa medio di Sr. Marcos Bislip cu diamars dia 17 di september 2024 Aruba por a observa y disfruta di dos evento celestial prome e salida di e luna den Supermoon sigui despues pa e Eclipse Parcial Limita Penumbra y Umbra y dia 18 di september 2024 marduga pa e Luna Yen na unda ta alcansa un iluminacion di 100% y cu luna y planeta tera tabata den perigee den un acercamento cu otro.

Supermoon na Aruba:
Diamars dia 17 di september 2024 prome cu e evento di eclipse parcial limita saros 118 a tuma lugar Aruba por a disfruta di salida di luna cu tabata den Supermoon na unda e luna a sali masha grandi mes e luna a sali na horizonte di lama pa 6:31 pm di anochi y pa 6:42 pm di anochi e la bay den Supermoon un color oranje geel pa 6:45 pm di anochi Sr. Marcos Bislip astronomo y astrofotografo di Aruba Astro Research Int. a saca potret close up di e Supermoon for di Congoweg 47, San Nicolas, Aruba.

Aruba por a mira un bunita Supermoon un luna hopi grandi esaki debi cu e luna y planeta tera tabata den perigee esta den acercamento cu otro na un distancia di 357,415 km.

Luna yen na Aruba:
Mester menciona cu e luna yen a wordo calcula pa NASA y otro instancianan pa 10:34 pm di Diamars Dia 17 di September 2024 anochi y tambe cu e 100% di iluminacion ta bay ta pa 12:40 am di Dia 18 di September 2024 pero no a tene na cuenta cu e sombra leve di penumbra tabata cubri 92% di e luna y 8% tabata cubri pa e sombra umbra di eclipse parcial di e luna.
E sombra di e planeta tera ta cubri e superficie di e luna blokiando e straalnan di solo pa e luna ricibi e claridad di e solo ariba su superficie. P'esey ta bira dificil pa e straalnan di claridad di e solo cubri e luna den un luna yen y ta te despues di 12:47 am di Dia 18 di September 2024 marduga cu e luna por ta cla atrobe despues cu e penumbra a termina. Tabata Dia 18 di September 2024 den oranan di marduga cu e luna a bira blanco blanco ricibiendo e straalnan di solo 100%.

Potret exclusivo di Aruba Astro Research Int. pa Marcos Bislip na unda por aprecia e luna yen den full briyo di e solo.

Accidente den birada di Paraguana

Diaranson atardi a drenta informe di un accidente na Paraguana, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un accidente entre un Hyundai H1 y un Hyundai Getz unda velocidad halto y coremento memey caminda ta e causa. Afortunadamente ningun hende a resulta herida.

Polis a bay Pindastraat pa un problema entre tata cu yiu

Diaranson merdia a drenta informe di un problema entre tata cu yiu na Pindastraat, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya polis a atende basta rato cu ambos tanto e tata como e yiu y a splica nan cada un e camindanan cu nan mester cana pa asina nan resolve nan diferencianan.

Polis a detene chauffeur burachi causando molester na rotonde Santa Cruz

Diahuebs madruga a drenta informe di cu tin un chauffeur burachi haciendo fastioso na rotonde Santa Cruz, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un chauffeur burachi coriendo un Jeep di huur irresponsablemente y tabata molestia y fastidia tur hende eybanda y polis a detene.

Mucha di apenas 15 aña den un lugar unda adicto ambulante ta biba

Diaranson atardi a drenta informe di cu tin un mucha di 15 aña den un lugar unda un adicto ambulante ta biba den Elleboogstraat, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin haya e mucha di 15 aña na e sitio ey y mesora nan a sak'e for di e sitio bay warda di polis na Oranjestad. Unabes ora nan a lag'e na warda di polis a informa slachtofferhulp di e caso aki y a bin na warda pa papia cu e mucha!

Polis a bay tras y a boet chauffeur cu a comete infraccion den trafico

Diahuebs madruga polis a mira con un chauffeur a comete un infraccion banda di ex-La Fama mesora nan a bay su tras y a par'e dilanti ex-Landslaboratorium.

Mesora polis a atende pa su mal comportamento den trafico y a dun'e su merecido boet!

Accidente basta serio cu hende herida unda auto a bolter

Diahuebs madruga a drenta informe di un accidente cu hende herida na Cura Cabay, mesora a dirigi tanto polis como ambulans na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un accidente unda un minivan a bay bira net ora cu un Toyota Corolla ta bay pas'e y a dal e auto cu velocidad halto (style di fishtail) pone perde control y a bay bolter para un distancia basta leu. Tanto e chauffeur di e auto y un pasahero a resulta seriamente herida y nan a ser hiba hospital mientras un rato despues e chauffeur di e minivan tambe a perde conocemento y e personal di ambulans a atend'e y a transporte pa hospital. Polis mirando e gravedad a solicita presencia di e investigadornan technico y forensyco na e sitio pa yuda den e investigacion.

Auto a dal un peaton na Cumana

Diahuebs mainta a drenta informe di un accidente cu hende herida na Cumana, mesora a dirigi tanto polis como ambulans na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu un auto lo a dal un peaton femenino. Na yegada di e ambulans nan a atende e dama y a transport'e pa hospital.

Auto a kentel na rotonde Palm Beach

Diahuebs madruga a drenta informe di un accidente cu hende herida na e rotonde di Palm Beach. Mesora a dirigi tanto polis como ambulans na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu chauffeur di un Suzuki blanco biniendo di nort bayendo direccion di Oranjestad lo a perde control riba e rotonde y kentel na su man drechi. E chauffeur lo a haya un kap chikito na su cabes. Na yegada di e ambulans e chauffeur a nenga asistencia medico despues di a tende cuanto e lo tin di paga ambulans si mester hib'e hospital. Toch ambulans a yuda e chauffeur na sitio mes. Polis a tuma datos di e accidente aki.

Polis a bay Catiri pa controla auto laga atras sin ningun number riba dje

Diahuebs anochi a drenta informe di cu un persona a baha f'ey auto lagando esaki para riba caminda na Catiri, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin encontra cu e Chevrolet Optra blanco sin number. Durante controlando e auto a nota cu esaki ta intacto y na lock. Un rato despues a yega un persona cu a bin resulta di ta e doño di e auto y a informa polis cu ta gasolin a caba cune y el a core bay busca esaki .

Polis a kita "toolbox" for di un adicto ambulante

Diahuebs merdia a drenta informe di cu lo tin un adicto ambulante canando cu un "toolbox" bayendo nort na Columbusstraat, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin encontra cu e sospechoso ey y a bay atende cune. Polis a kita e "toolbox" for di dje y a pon'e disponibel na warda di polis Oranjestad pa su doño.

Centro di Bario Savaneta ta e anfitrion di e ultimo edicion di BAN CAYA pa 2024

BAN CAYA otro proyecto di BARIO UNiCo cu ta cay bou do CEDE ARUBA lo wordo organisa dia 28 di September. Centro di Bario Savaneta lo ta e anfitrion pa e ultimo edicion di BAN CAYA 2024.

E celebracion di comunidad aki lo wordo celebra den e caya dilanti di piscina olimpico Roly Bisslik te cu entrada Veld di La Fama, pasa dilanti di Centro di Bario pasa rond dilanti Funari.
Cayanan lo wordo cera pa 2or di merdia caba y evento lo cuminsa pa 4or di atardi te cu 8 di anochi, lo habri caya bek pa 9or di anochi.

Un total di 40 diferente instancia lo t'ey pa sea duna informacion di nan fundacion, demostracion di nan club deportivo of cultural. E edicion aki lo ta yena cu ambiente di awa, dunando atencion na esnan cu a haci historia acuatico, sea ta piscado, landado of deportistanan cu den nan trayectoria a haci Aruba contento y orguyoso den cualkier deporte riba lama. Ta recomendabel pa bin cu bo paña fresco y serbete pa asina por disfruta di weganan di awa. Un danki na Brandweer Aruba y RYGF pa nan contribucion.

Lo tin skina di CUNUCU, skina di ARTE unda lo tin exposicion di diferente obra. Algun evento ta inclui, zumba, obstaculonan usando awa, Coast guard cu su boto, siña con pa pisca, futbol, capoeira, landamento, futbol, baseball, volleybal, show di moda, baile, canto, scouting ELMAR lo duna informacion valioso. Diasabra 28 di September lo cera BAN CAYA cu 3 banda di Savaneta cu ta Songo, SOUNA y como regalo pa Savaneta, Michael Lampe hunto cu DAT-APANIC lo cera e evento di BAN CAYA.

Team BAN CAYA hunto cu boluntarionan ta cla pa organisa e di 5 BAN CAYA Aquatic edition rond di cayanan di Centro di Bario Savaneta. Publico di Savaneta, Pos Chikito, San Nicolas y henter Aruba ta invita, bin informa bo mes di kico tur e centro di bario tin pa ofrece.

Un danki sigur na tur e stakeholdernan cu ta yuda carga e proyecto aki cu ta IBISA, Centronan di Bario, Boluntarionan y tur instancia cu ta core hunto cu BAN CAYA den e Barionan di Aruba. Bikers squad, Brandweer, RYGF.

Resultado Sorteo
September 20

Alexander

Cadena Alexander Lottery ta presenta resultado di weganan di suerte

DIARIO	KORSOU	SUPER4	FLAMINGO
1284	8436	9484	7832
0887	2297	SUPER5	9205
9162	5182	-	9879

MERDIA

CATOCHI Sorteo # 4394	4423 / 8630 / 0798
MULTI-X	X2
BIG 4 Sorteo # 4394	4257
MULTI-X	X2
1OFF Sorteo # 2450	5654
ZODIAC Sorteo # 4394	9252 Acuario
LUCKY 3 Sorteo # 1268	722
MULTI-X	X2

ANOCHI

CATOCHI Sorteo # 8352	4381 / 6783 / 9658
MULTI-X	X2
BIG 4 Sorteo # 7396	8844
MULTI-X	X2
1OFF Sorteo # 2101	8318
ZODIAC Sorteo # 6155	3358 Aries
LUCKY 3 Sorteo # 1085	822
MULTI-X	X2

LOTTO 5
Sorteo # | Joker | Letter

0	x Jackpot
0	x Match 4+
0	x Match 4
0	x Afl. 12,00

Proximo Jackpot **120.000,-**

LOTTO DI DIA **03-09-10-20-30**
Sorteo # 6600

0	x Jackpot
18	x Match 4
180	x Afl 8,00

Proximo Jackpot **58.000,-**

MINI MEGA **03-05-24-26**
Sorteo # 1699 | Mega Ball 14

0	x Jackpot
1	x match 4
0	x Afl. 500,00
55	x Afl 50.00
57	x Afl.15,00

Proximo Jackpot **290.000,-**

MINI MEGA MEGA PLUS **Afl. 390.000,-**

MEGA DI NUMBER KORSOU
Sorteo #

Bin yena bo formulario "Inkomstenbelasting 2023" na Centro di Bario Playa Pabao

Directiva di Centro di Bario Playa Pabao ta habri su porta pa e habitantenan di Playa Pabao y di Aruba en general cu e siguiente servicio: nos ta bay yuda pa procesa e formulario "inkomstenbelasting" pa e aña 2023 riba dialuna 23 di september, diamars 24 di september y diaranson 25 di september di 6.00 pm pa 8.00 pm.

Loke bo mester trece ta:
- E formulario cu bo a ricibi di oficina di impuesto 2023
- Bo cedula of rijbewijs
- Resumen di bo salario di aña 2023 y si bo ta casa di bo casa tambe
- Nomber completo y fecha di nacemento di bo yiunan
- Declaracion di gasto di hipoteca y seguro di bida cu ta cubri e hipoteca
- Declaracion di interes personal y di credit card
- Gasto di medico cu AZV no a cubri pa aña 2023
- Declaracion di e scol cu yiu a bay aña 2023 na Hulanda

Tene cuenta cu nos ta yena un formulario pa persona pues no por bin cu un formulario di un famia, colega of un bisiña y nos ta procesa solamente declaracion personal y no di persona cu tin su propio negoshi.

Yega cerca nos y nos lo duna bo un man!

Cas Di Cultura
Vondellaan 2 Aruba
297-582-1010

F A D A
Campanastraat 5 Aruba
297-583-2999
297-583-9610

F A V I
Primavera 233 Aruba
297-582-5051
297-582-5222

F E P O
Engelandstraat 15 Aruba
297-583-1016
297-583-6607

Fundacion Contra Violencia Relacional
Tel: 583-5400

Fundacion Autismo Aruba
Irenestraat 21 Aruba
297-588-1179

Fundacion Pa Nos Muchanan
Cumana 2 Aruba
297-583-4247

Fundacion Tel Pa Hubentud
Wilhelminastraat 19 Aruba
297-588-6138

Koningin Wilhelmina Fonds
Spinozastraat 9 Aruba
297-582-0412

Mary Joan Foundation
Sabana Blanco 8 Aruba
297-588-9999

Rode Kruis Aruba
Pedro Gallegostraat 14
Tel.297-582-2219
Fax 588-3376

Famia Planea (SBVO)
Avenida Milio J Croes 17 B Aruba
297-588-9591
www.famiaplanea.org
famiaplanea@hotmail.com

Stichting Fundacion Guia Mi
George Madurostraat 34
297-582-0088

Y M C A
Calbasstraat 1 Aruba
297-582-3072

AL-ANON group
Sabana Liber #8, Noord (close to the hotels)
Tel: 736-2952 or 593-7081

Dokter na warda

Oranjestad	San Nicolas
Hospital	Imsan
7:00 pm / 10:00 pm	24 ora

Botica na warda

Oranjestad:	San Nicolas:
Dakota	Seroe Preto
Tel. 588 7364	Tel. 584 5119

EMERGENCIA	911

POLIS

Oranjestad	100
San Nicolas	104
Santa Cruz	105
Noord	107
Tip Line	11141
Brandweer	115
Ambulance	911
Hospital	527-4000
Imsan	524-8833
Warda Costa	913
Seguridad Nacional	11911
Cruz Cora	582-2219

BOTICA

Aloe	584-4606
4 Centro Medico	584-5794
Central	585-1965
Dakota	588-7364
Del Pueblo	582-1253
Eagle	587-9011
Kibrahacha	583-4908
Maria	585-8145
Di Servicio Noord	586-4606
Oduber	582-1780
Paradera	588-6638
San Lucas	584-5119
San Nicolas	584-5712
Santa Anna	586-8181
Santa Cruz	585-8028
Sero Preto	584-4833
Trupial	583-8560

UTILIDAD

Setar	117
Web	525-4600
Elmar	523-7147

FUNERARIA

Aurora	588-6699
Royal Funeral H.	586-4444
Ad Patres	584-2299
Olive Tree	584-8888

Servicio di Taxi

Aruba Transfer Tour & Taxi C.A.
Tel: 582 2116 /582 2010

Taxi Adres Services (24h)
Tel. 587 5900

A1 Taxi Services Aruba
Tel: 587-8850
Tel: 280-2828
Whatsapp: 592-7024

Un foca desconcerta a haya su mes den boca di un bayena 'humpback'

(AP) - Net bon cu foca no ta den e menu di bayena 'humpback'.

Un potret di un naturalisa cu ta monitor bayena a capta un foca aparentemente desconcerta den e boca di un bayena 'humpback' despues cu e mamifero marino gigante a gare den su boca diahuebs den awanan di Anacortes, Washington.

E kibocacion a sosode ora cu un Blue Kingdom Whale and Wildlife tours su boto a mira parhanan ta bula rond di piscanan y un bayena ta landa den su direccion, Capitan Tyler McKeen a bisa. El a conta cu e bayena despues a usa un di e tecnicanan pa come, unda e bayena ta habri su boca y ta hinca e piscanan chikito den su boca. Sinembargo na luga di keda bao awa despues pa filtra via su baleen, el a subi superficie y a sigui habri-cera su boca.

Despues cu e bayena a bolbe bao awa, potretnan y videonan a ser revisa pa esnan presente.

"El a tuma algun seconde so pa tur hende por mira e imagennan," McKeen a bisa.

"Na e momento ey mi a mira e foca. E tabata un momento hopi pret pa tur hende. Probablemente e no tabata asina pret pa e foca si."

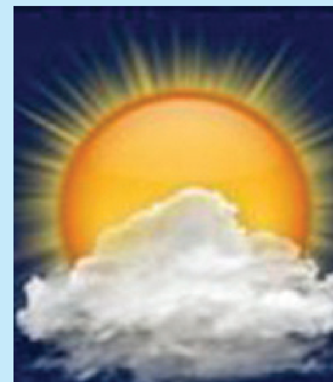
Un potret di Brooke Casanova ta ilustra e foca, cual aparentemente tambe tabata purbando di casa e piscanan, sali for di profundidad di e bayena su boca. McKeen a grana un video cu su telefon unda e foca ta ser saca.

"Mi ta kere cu e situacion aki probablemente ta pasa cada pasa un tempo djis paso tin asina hopi cos cu tambe ta come e piscanan aki," McKeen a bisa.

E bayenanan aki ta bishita Salish Sea, e awanan entre British Columbia y Washington State, durante nan migracion. E bayenanan aki ta ser casa y a yega extincion local den e awanan aki, sinembargo durante e ultimo 25 aña, nan cantidadnan a recupera y awo ta mira frecuentemente durante e tournan aki segun McKeen.

El a agrega cu e bayena cu a accidentalmente guli e foca ta conoci como "Zillion."

Pronostico di tempo

Tempo:
Awe tardi y awe nochi: parcialmente nubia y generalmente seco
Den marduga y mañan: temporalmente hopi nubia cu un awasero local

Temperatura maximo 34 grado Celsius
Temperatura minimo 28 grado Celsius
Indice di calor (heat index) den y rond di oranan di merdia: 35 pa 40 grado Celsius
Uv index: 12

Bahada di solo: 6:37pm
Subida di solo: 6:29am

Biento:
Modera for di direccionnan entre oost-noordoost y oost-zuidoost; forsa 3 te 4 (12 te 30km/ora, 7 te 16 nudo).
Durante di dia basta fuerte te posiblemente fuerte den rafaga; forsa 5 te 6 (31 te 50km/ora, 17 te 27 nudo).

Situacion general di tempo:
Un disturbio den diferente nivel di atmosfera den parti oost di Caribe, lo trece aire humedo durante e weekend aki. De bes en cuando lo bay tin mas nubia cu chance pa algun awasero local durante e periodo di pronostico aki.

Condicionnan maritimo/ estado di lama:
Na partinan protege di costa: keto, rond di 1 pia.
Na partinan zuid: trankil, 1 pa 2 pia.
Na partinan oost te noordwest di costa: generalmente modera cu olanan alrededor di 4 pa 5 pia.

Cerca Dios mi alma ta na paz, manera un yiu cerca su mama"

Cu inmenso tristeza nos ta participa fayecimiento di

ROSINI URBINO RAS
"Dufy"
*13 September 1964 - † 12 September 2024

Na nomber di su:
Mayornan: † Joaquin y † Vera Maria Ras –Ridderstapt

Compañera di bida: Sandra Croes
Yiunan: Gislane Ras
Stacey Ras y Ricky Croes
Rosini Ras

Nieto stima: Ashton Croes

Rumannan: Ruben y Violeta Ras
Rubia Ras
Roselia y Albert Vrolijk-Ras
Rossy Ras y Daniela Speyer

Rumannan di criansa: Jenny Lesandrina y yiunan
Tamara y Marlon Istatia

Swa: Humphrey Croes y famia
Cuñanan: † Vilma Croes y famia
Marion Croes y Rofelix y famia

Iha: Veyronish Tromp

Subrino(a)nan: Vera Maria y Rodney Tromp y yiunan
Roxina Ras y yui
Nataniel Ras y yiu
Clifford Ras
Ronald Speyer y Lina Parra y yiu
Roseanne Vrolijk y yiunan
Maria Joaquina y Cristian Gonzalez y yiunan
Aaron Speyer y Nikky Kelly
Yelitza y Stephanie Ras
Yeritza Ras y Aldwin Koolman y yiu
Albert Vrolijk
Myron y Candy Speyer y yiu

Prima y primonan
Amigonan di cas Manuel Teran, Patrick Henriquez, Edwin Chirino, y Joseph Hodge.
Ex-coleganan di Post Aruba. Coleganan di Bureau Sostenemi, Mongoose Biljard Team y tur su amigonan di biljard y bisiñanan.

Demas famia: Ras, Croes, Flanegien, Vrolijk, Speyer, Quandt, Orman, Zievinger, Sevinger, Oliver, Tromp, Vivo, Bernabela, Odor, Jacobs, Ridderstap, Kemp, Lesandrina, Istatia, Britten, Mackay, Martis, Pieter (Curacao).

Condolencia lo tuma lugar Diabierna 20 September 2024 di 7'or pa 9'or anochi na Aurora Funeral Home.

Acto di entiero lo tuma lugar Diasabra 21 di September 2024 for di 9:00 am pa 11:00 am na Aurora Funeral Home y despues lo sali ba pa Santana Catolico na Paradera.

Despues di entiero no por ricibi bishita di condolencia na cas.

Disculpa nos si den nos momentonan di tristeza nos por a lubida un of otro familiar.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory
Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

"Dios ta amor... y amor ta Dios,
maske mi no ta na e mundo aki, tur dia lo mi ta banda di boso Curazon, mi por stens di loke Señor ta hasi"
Salmo 33

Cu inmenso dolor na nos curason, nos ta anuncia fayecimento inespera di nos esposo, welo y tata:

Alfredo Rodrígues Cachucho
***05-12-1943 - †19-09-2024**

Acto di entiero lo wordo anuncia despues

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory
Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

Mi Dios, Mi Señor, Mi Salbador
Cu Bo amor infinito tenemi den Bo braza
Ya no tin scuridad
Unicamente Bo Luz briyando

Cu dolor na nos curason, nos ta anuncia fayecimento di nos ser stima:

Anthony Segundo Scharbaay
*11-06-1957 - †17-09-2024

Acto di entiero lo wordo anuncia despues

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory
Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada.
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23
Cu dolor na nos curason, nos ta participa fayecimento di nos ser stima:

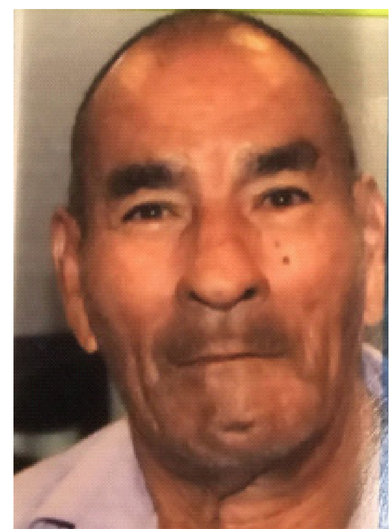
Sra. Florentina M. Dirksz
Cariñosamente yama "Ruby of Bibi"
*15-12-1949 - †08-09-2024

Acto di entiero lo wordo anuncia despues

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory
Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
Pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Nos ta anuncia fayecimento di:

Leopoldo Willems
*15-11-1943 - †15-09-2024

Acto di entiero lo wordo anuncia despues.

Parokia Inmaculada Concepcion ta organisa rifa pa restauracion di Misa

Parokia Inmaculada Concepcion ta sigui cu e proyecto di restauracion di e edificio di Misa di nos Parokia.

Despues di a drecha e toren y tambe a ordo e motornan pa e kloknan falta e siguiente proyectonan:
1. Bankinan. Lo mester saca, drecha y/of reenforsa, schuur y verf tur e bankinan den Misa;
2. Drecha e murayanan p'aden den Misa: e muraya ta wanta cu behang cual ta lagando los poco poco. E cementwerk su tras tambe mester haya su debido atencion;
3. Reemplasa e palonan na e muraya den Misa: Esakinan ta den hopi mal estado;
4. Mester drecha e scheurnan den e vloernan di marmer rond di altaar;
6. Mester drecha y/of reemplasa e bentananan y kozijnnan di Misa. Nan ta cayendo for di otro;
7. Mester haci inspeccion grandi y drecha e dak di Misa;
8. Mester verf e Misa p'aden y p'afor.

Nos ta consciente di e magnitud di e proyectonan y gastonan envolvi den esaki y dor di esey mes nos ta trahando duro pa recauda gradualmente e fondonan necesario pa segun prioridad y urgencia drecha gradualmente e bunita Misa aki.

Pa esaki nos ta bay tin nos di dos rifa cu ta consisti di 3 gift certificate pa comestibles na bo supermercado di preferencia na balor di F 2,500.00/1,500.00/1,000.00/ 2 premio cash di F 500.00, weekend stay, dinner pa dos y tambe 3 premio pa gasolina na balor di F 100.00 cada uno. Prijs pa ticket ta F 5.00 y un buki ta F 100.00. Sorteo lo ta dia 10 di november 2024 pa 12or di merdia, y esaki lo worde transmiti live via e Facebook Parokia.

Por haya ticket of buki cumpra na oficina di parokia di dialuna pa diabierna di 5.00-6.30 di atardi o despues di cada Santo Sacrificio di Misa of por tuma contacto cu Christina Vrolijk na telefoon 563-3187.

Visual and stage arts: Kids & Teens / Adults

Durante Luna di September Fundacion UHAT (You have a talent) ta move riba tereno di arte visual y arte di tarima den Centro San Martin na Santa Cruz. Tur amantenan di arte ta wordo invita pa sali masalmente y bin aprecia e obranan cu nos artistanan grandi y chikito lo presenta na publico.

Nos por aprecia diferente style di obra: Pintamento di potretnan cu potlood, recicla pañanan p.e. jeans, denim,catuna etc. y traha tasnan cu nan, pintamento riba canvas, recicla boternan grandi di plastic y traha matero colga cu nan hopi forma di traha armband, renchi horea y cadenanan, obranan di man usando entre otro cartolina y verf pa finalisa nan trabao di carton.

E resto di trabou di adultonan a sigui den nan material preferi p.e. cuadranan cu letternan di palo traha. Showmento di pañanan di praise dance y mucho mas. Diasabra awor dia 21 di september 5 pm pa 10 pm lo bo t'ey sigur! Danki na tur esnan cu ta bay tuma e tempo pa aprecia e bunita trabou aki di UHAT EVENT. Nos tin suficiente motibo pa mustra nos goso y satisfaccion pa tur e beneficionan cu nos a ricibi di nos Tata Celestial. Semper por palabra cu nos team ki tipo di obra bo kier trece dilanti den nos Expo di otro aña 2025.

E luna di September ta clausura cu un show riba stage (performing arts). Cada participante tin entre 4 -5 min maximo pa su presentacion. Tur cos den e evento aki ta pa mustra e gratitud y aprecio cu nos di Aruba tin pa nos Creador. E di dos meta ta pa amplia e grupo di hende cu ta mira e necesidad pa gradici nos Creador pa nan talento y desaroy'e. riba e pida baranca stima cu yama ARUBA. Nos ta un fundacion cu ta traha non-profit den e comunidad Arubano y un donacion ta semper bon bini pa sigui di un forma mihor pa facilita tur e participantenan cu e resto di hermentnan (toolsnan) cu falta den workshops y of grabacion di e videonan y pistanan.

Nos ta invita bo pa presencia e presentacion riba tarima diasabra 28 di September di 7 pm te 10 pm den Centro San Martin na Santa Cruz . Entrada ta 20 florin persona muchanan di 6 pa 2 aña ta paga 12.50. Portanan ta habri 6.30 pm Carchinan ta obtenibel online.

Pa mas info subi nos website :www.uhatinfo.com of yama nos: Secretaria: Leslie Escobar 5653337 of CEO UHAT Tilly Vloor 7426334.

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
Pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Nos ta anuncia fayecimento di:

Maria Rafaela Croes
*24-10-1933 - †17-09-2024

Acto di entiero lo wordo anuncia despues.

Ciere di Registro di Votador

Conforme articulo 3 jo. 33 inciso 2 di nos Ordenansa Electoral e ciere di e Registro di Votado a tuma luga diaranson 18 september 2024.

Solamente personanan cu ta aparece den e Registro di Populacion ariba dicho fecha, cu tin nacionalidad HULANDES y dia di eleccion tin 18 aña pariba, por vota na e eleccion dia 6 december 2024. E Registro di Votado a cera cu un total di 69,823 votado.

E atake di aparato den Medio Oeste a viola ley internacional? Defensornan di derecho humano kier un investigacion

(AP)—Defensornan di derechonan humano ta haciendo yamado pa un investigacion independiente den e explosionnan fatal di pagers y walkie-talkie na Libanon y Siria, sugeriendo cu e explosionnan por a viola ley internacional si e aparatonan a ser diseña como trampa.

E explosionnan cu a ser culpa ampliamente riba Israel a mata al menos 37 persona y a herida mas cu 3,000, incluyendo hopi miembro di e grupo militante Hezbollah. Israel no a confirma ni nenga envolvimento.

E oficina di derecho humano di e Organisacion di Nacionnan Uni (ONU) y gruponan di defensornan a argumenta cu e atakenan tabata "indiscriminatorio" pasobra ta casi imposible pa sa ken lo tin e aparato, of unda nan tabata, ora esakinan a rementa. Pero algun academiconan ta insisti cu e explosionnan tabata enfoca pasobra e aparatonan a ser distribui na miembronan di Hezbollah.

E Comite Internacional di Cruz Cora, cual tin e meta pa yuda proteha ciudadanonan y otronan no combatante den conflicto y ta diseña pa keda neutral, a bisa: "Esaki ta un operacion unico, y lo tuma tempo pa tin tur e hechonan pa establece un opinion legal."

E comite a nenga pa comenta publicamente si e operacion a viola leynan humanitario internacional, cual ta dificil pa eherce y tin biaha ta ser ignora pa paisnan.

E ley internacional nunca a adresa e manipulacion di aparatonan di comunicacion cu hende ta carga na curpa. E Convencionnan di Geneva, cual ta provee un buki di regla pa e proteccion di ciudadanonan durante conflicto, a ser adopta 75 aña pasa, prome cu pagers, telefonnan mobil y walkie-talkie tabata den uso publico. E situacion legal ta ser complica mas pa e hecho cu Hezbollah ta un grupo no estatal arma actuando dentro di Libanon, un miembro soberano di ONU.

"mester tin un investigacion transparente, amplio y independiente riba e circunstancianan di e explosionnan aki en masa, y esnan cu a ordena y a conduci e atakenan aki mester enfrenta husticia," segun e hefe di e oficina di derecho humano di ONU, Volker Türk, a bisa den un declaracion.

Aparatonan ta conta como trampa?

E pregunta di con pa aplica reglanan internacional na e atake ta parce di centra mayormente riba si un explosivo secreto poni den un aparato electronico personal por ser considera como trampa. Israel a ser culpa pa orkesta atake- y asesinatonan den pasado, pero un atake mas grandi usando aparatonan di comunicacion mobil ta virtualmente no conoci.

Ta difini un trampa como "cualkier aparato diseña of adapta pa mata of herida, y cual ta funciona inesperadamente ora un persona stroba of acerca un obheto aparentemente sigur," segun Articulo 7 di un adaptacion di 1996 di e Convencion riba Cierto Armanan Convencional, cual Israel a adopta.

E protocol ta prohibi trampanan "of otro aparato den e forma di obhetonan portable aparentemente sigur cual ta ser diseña specificamente y construi pa contene material explosivo."

Lama Fakih, director di Human Right Watch pa e Medio Oeste y Nort Africa, a bisa cu e reglanan a ser diseña pa proteha ciudadanonan y preveni "e escena devastador cu ta sigui tuma luga na Libanon Awendia," E tambe a haci yamado pa un investigacion imparcial.

E convencion tambe tin regla pa e uso di minanan di tera, restonan di gruponan di bom y otro explosivonan. E ta prohibi e uso di otro "municion manualmente aloca," manera aparatonan explosivo improvisa cu "ta diseña pa mata of herida, y cual ta ser activa manualmente, via remote control of automaticamente despues di un tempo."

E pagers a ser usa pa miembronan di Hezbollah, pero no tin garantia cu e miembronan lo ta wantando e aparato ora e rementa. Hopi di e casualidadnan tabata entre miembronan di e operacion civil di Hezbollah mayormente sirbiendo e comunidad Shiite na Libanon.

Laurie Bank, un profesor na Emory Law School na Atlanta ken ta specialisa den ley humanitario internacional y e ley di conflicto arma, a bisa cu ley di guera no ta prohibi uso di trampa explicitamente, pero ta pone limitacionnan riba nan. El a bisa cu e ta kere e atakenan tabata "probablemente husto bao ley internacional."

El a bisa trampanan por ser usa riba forsanan enemigo den of cerca di un obhetivo militar, incluyendo e sistemanan di comunicacion usa pa luchadornan di Hezbollah. "Pero no ta claro cu esaki ta un situacion di trampa. Por ehempel, si e atake ta atacando e pagers mes, e ora e no ta un cuestion di trampa," Blank a skirbi den un e-mail.

E naturalesa "indiscriminatorio" di e atake ta haci'e ilegal?

Expertonan a bisa cu e explosionnan di e pagers a sugeri un operacion planea y cuidadosamente diseña, posiblemente conduci por medio di infiltra e cadena di suministracion y modificando e aparatonan cu explosivonan prome cu esaki a ser entrega pa Libanon.

"No tin ningun mundo den cual e explosion di centenares, si no miles, di pagers no ta un atake indiscrimina prohibi pa ley internacional," segun Mai El-Sadany, ken ta lidera e Tahrir Institute for Middle East Policy , un think tank basa na Washington.

E posesornan di e pagers tabata plama den areanan civil, incluyendo centro comercial- y cayanan, edificionan di apartamento y hospital, rondona pa hende muhe, muchanan y hende homber," el a conta AP. "Un atake asina no por anticipa ki ciudadano inocente ta den e area di impacto of ki mucha por coy e pager ora e ta beep."

Abogado Britanico Geoffrey Nice, ken a persigui ex-presidente di Serbia y Yugoslavia, Slobodan Milosevic, a bisa den un entrevista: "Ta hopi obvio cu esaki ta un crimen di guera. Y nos mester yam'e manera e ta."

Pero el a nota conducta criminal riba ambos banda di e conflicto entre Israel y Hamas, referiendo na atakenan di raket pa militantenan di Hamas y casualidadnan causa pa e operacionnan militar di Israel na Gaza, unda e ministerio di Salud ta bisa u al menos 41,000 persona a ser asesina desde e atake di 7 di october na Israel.

Reglanan ta rekeri paisnan pa "minimalisa" daño"

Amos Guiora, un profesor na S.J. Quinney College of Law na University of Utah, a bisa cu e atakenan tabata "hustifica den e contexto di auto-defensa," pero el a reconoce e riesgonan di daño colateral contra ciudadanonan. "Ley internacional no ta articula un cantidad pa loke ta daño colateral legitimo of ilegitimo, e ta djis pa 'minimalisa.' E realidad tragico di daño colateral ta cu hende inocente lo ser afecta y asesina," el a bisa. "

Israel ta a enfrenta critico internacional pisa tocante su respuesta militar na Gaza y, mas recien, den e West Bank desde e atake di dia 7 di october. Na mei, e fiscal top na e Corte Criminal Internacional a suministra ordennan di aresto pa oficialnan di Israel, incluyendo prome minister Benjamin Netanyahu, como tambe lidernan di Hamas responsable pa e atakenan, debi na nan accionnan den e guera.

Israel a ignora un orden for di e corte halto di ONU pa stop su ofensiva militar na sur Gaza despues cu Sur Africa a acusa Israel di genocidio. Rusia, tambe, a ignora e yamado di e corte pa e caba cu su invasion di Ucrania.

Hamas tambe ta bao investigacion. Human Rights Watch a publica un rapport na juli cu a conclui cu gruponan lidera pa Hamas a comete varios crimen di guera durante e atakenan na Israel.

Hezbollah tambe a ser conecta na varios atake indiscriminatorio riba ciudadanonan durante e añanan, incluyendo na Argentina, Bulgaria y, claro, Israel.

Ex hefe di Harrods Al Fayed tabata un 'monster' cu a abusa di muhenan hoben segun abogadonan di defensa

(AP) - Mohamed Al Fayed, e ex hefe di Harrods, tabata un "monster" cu a viola y abusa sexualmente di hende muhenan, segun abogadonan representando decenas di su acusadonan a bisa diabierna.

E abuso a dura mayoria di Al Fayed su 25 aña den mando, for di 1885, di e tienda conoci na London. Nan a papia na un conferencia di noticia televisa na London den bista di e documentario di BBC "Al-Fayed: Predator At Harrods."

E ekipo legal di 4 miembro a conta repoteronan cu nan a retene 37 di Al Fayed su acusadornan y ta den proceso di agrega mas clientenan, incluyendo potencialmente for di otro organisacionnan cu Al Fayed ta involucra aden.

Den e documentario, cual a ser televisa diahuebs, e homber naci na Egipto Al Fayed, y cu a fayece aña pasa cu 94 aña, a ser acusa di viola por lo menos 5 hende muhe na su propiedadnan na London y Paris y di a comete gran cantidad di otro actonan di agresion y violencia fisico, ambos dentro y pafo di Harrods.

"Nos lo bisa esaki claramente; Mohamed al Fayed tabata un monster," abogado lider Dean Armstrong a comenta. "Pero e tabata un monster cu a ser motiva pa un sistema, un sistema cu a rondona Harrods."
Armstrong a bisa cu e caso ta combina "algun di e elementonan mas hororoso" di casonan manera esnan cu ta involucra Jimmy Savile, Jeffrey Epstein y Harvey Weinstein, hombernan conoci y poderoso cu por a evita acusacionnan di abuso sexual pa añanan prome cu nan victima finalmente a bini dilanti.

Algun di Al Fayed su acusadornan tabata hoben na e tempo di e abuso, cu por lo menos 1 di te hasta 15 aña, segun documentario di BBc.

London Metropolitan Police a bisa cu nan a ser haci consciente di e acusacionnan den pasado y a cuestiona Al Fayed den 2008 en conexion cu e abuso sexual di un hoben di 15 aña pero fiscalnan na e tempo aki no a tuma e casonan aki dilanti.

Tampoco tabatin comentario for di Al Fayed su famia.

Un di Al Fayed su acusadornan a papia na e conferencia. El a ser identifica solamente como Natacha y a bisa cu e negociante biyonario tabata "sumamente manipulativo" y "tabata un predador cu tabata bay pa e victimanan mas vulnerabel, esnan cu mester a paga huur y algun di nos cu no tabatin mayornan pa proteha nos." Natacha, ken a bisa cu el a uni Al Fayed su ekipo di asistent personal na e edad di 19, a conta cu el a ser invita su apartamento priva un anochi "bao excusa di duna un evaluacion di trabao." Ora cu el a yega, el a bisa cu el a mira e porta di e camber parcialmente habri cu dispositivonan sexual den bista. "Mi a sinti spanta. Mi a sinta na e punta di e sofa y despues Mohamed al Fayed, mi hefe, e persona pa ken mi tabata traha, a pusha su mes riba mi," el a splica.

Despues di a logra libera su mes, el a bisa cu Al Fayed a menas'e.

"El a harimi," el a bisa. "Despues el a compone su mes y el a bisami cu bao ningun termino ni circunstancia mi por bisa un palabra di esaki, y si mi conta mi nunca lo haya trabao na London atrobe ademas dcu e tabata sa unda mi famia ta biba," el a conta.

Den Reino Uni, victimanan hopi biaha ta identifica nan mes cu un solo nomber pa proteha nan privacidad. No a keda cla dicon Natacha solamente a duna un omber mientras cu e ta aparece dilanti camara ni tampoco si esaki ta su nomber berdadero.

Fiscalnan Hulandes ta bisa cu homber deteni despues di stacamento fatal ta sospecha di motivacion terorista

(AP) - Un homber di 22 aña a ser deteni den un stacamento fatal na Rotterdam cu a laga un persona morto y otro seriamente herida y ta sospecha di asesinato y intento di asesinato cu intencion terorista, fiscalnan a bisa diabierna.

Rotterdam su Ministerio Publico (OM) a bisa den un declaracion cu e investigacionnan tocante e sospechoso, ken su identidad no a ser revela, a descubri "indicacionnan cu e sospechoso posiblemente tin motivacion ideologico. Por ehempel, e sospechoso a grita Allahu Akbar varios biaha mientras e tabata comete e crimen."
E stacamento diahuebs anochi na central di Rotterdam a laga un homber di 32 aña for di Rotterdam morto y un homber di 33 aña di Switzerland herida. Fiscalnan ta bisa cu e homber di Switzerland a ser duna de alta na hospital despues di ricibi tratamento. Nan no a elabora tocante su heridanan.
E sospechoso, ken ta biba na Amersfoort, tabatin condenanan anterior pa crimennan violento, segun fiscalnan a bisa den un declaracion. E lo ser procesa dialuna na un corte di Den Haag.

El a enfatisa cu nan investigacion "te ainda ta andando completamente y cu otro motibonan tampoco no ta ser descarta."
E gobierno Hulandes su nivel di menasa di teror actualmente ta na 4 di un posibel 5, nificando cu "tin un posibilidad realistico cu un atake lo sosode na Hulanda," e coordinador nacional contra terorismo a bisa den un declaracion den comienso di augustus.
Un instructor di deporte, Reniel Renato David Litecia, a yuda caba cu e atake.

El a bisa cu inicialmente el a pensa cu un pelea a surgi na Erasmus Brisddge, "pero ora cu el a cuminsa core den e direccion aki el a mira cu e no tabata un pelea. E tabata un homber cu dos cuchiu largo cu tabata staca otro homber y ora mi a cuminsa grita el a cuminsa acerca tur hende cu tabata rond di dje."

ARUBA VANDAAG®

Zaterdag 21 september 2024 www.bondia.com Email: noticia@bon dia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044

Premier Evelyn Wever-Croes over onderhandelingen met Nederland:

“We zijn nog steeds in onderhandeling, maar ze willen geen contact met een demissionair kabinet”

Pagina 7

Gerlien Croes lanceert officieel haar partij Futuro

Pagina 6

Nederland benadrukt de noodzaak voor versterking van goed bestuur op de CAS-eilanden

Pagina 3

Minister Arends stelt tijdelijke prijslijst voor taxi's voor in afwachting van nieuwe app en taximeter

Deze week tijdens een persconferentie gaf de demissionaire minister van Transport, Integriteit, Natuur en Ouderenzaken, Ursell Arends, een update over de laatste ontwikkelingen met betrekking tot het openbaar vervoer.

Een punt dat door onze redacteur onlangs naar voren werd gebracht in relatie tot het openbaar vervoer, is het onderwerp van taxitarieven, specifiek de prijslijst. In een eerdere publicatie rapporteerde Bon Dia Aruba over de verwarring onder toeristen over de prijzen die taxichauffeurs vragen voor bepaalde afstanden.

Een toerist deelde op sociale media dat hij in een situatie was beland waarin hij het gevoel had dat de taxichauffeur hem wilde oplichten door meer te vragen dan wat er op de prijslijst stond, die van kracht was van 2018 tot 2022. Een verslaggever van Bon Dia Aruba vroeg minister Arends naar de huidige situatie met betrekking tot de taxitarieven gezien de verwarring rondom dit onderwerp.

De minister gaf aan dat ze ook de opmerkingen hebben opgemerkt die van verschillende toeristische pagina's binnenkomen over de taxiprijzen.

Met betrekking tot de landsverordening personenvervoer legde hij uit dat deze niet spreekt over een prijslijst, maar over een taximeter. Hij vervolgde door te zeggen dat een bedrijf een presentatie heeft gegeven aan alle vertegenwoordigers van taxichauffeurs over de optie om samen met de demissionaire regering en in samenwerking met de taxichauffeurs een applicatie en taximeter te introduceren.

Minister Arends merkte op dat dit bedrijf een van de mogelijkheden is om deze dienst te leveren, aangezien het niet met zekerheid gezegd kan worden dat dit het bedrijf zal zijn dat de applicatie en taximeter zal leveren, omdat er nog een openbare aanbestedingsprocedure moet plaatsvinden om te bepalen welk bedrijf deze dienst aan de overheid zal bieden.

Ondertussen, terwijl het proces voor het selecteren van een bedrijf, applicatie en taximeter wordt afgerond, heeft minister Arends een voorstel gedaan om een tijdelijke prijslijst vast te stellen. Zodra deze prijslijst van kracht is, zal een datum worden vastgesteld voor de introductie van een applicatie die zal gelden voor alle diensten, niet alleen voor taxi's, maar ook voor T- en O-diensten. Op deze manier wordt veiligheid en informatie gegarandeerd, en een eerlijk systeem voor alle gebruikers van deze diensten.

Taxichauffeurs hebben aangegeven dat ze wat meer tijd nodig hebben om feedback te geven over de aanpassing van de prijslijst. "We willen dat de nieuwe prijslijst van kracht wordt voordat het hoogseizoen begint, zodat we geen onrust veroorzaken onder de toeristen."

"Dat is wat we met hen hebben afgesproken. Zij doen hun werk en wij doen het onze. Ze zeggen zelf dat je niet zomaar kunt zeggen dat je de prijslijst met vijf dollar verhoogt, omdat er mogelijk aanpassingen nodig zijn. Misschien moet de prijs ergens omlaag en ergens anders omhoog," verklaarde hij.

Hij bevestigde dat zijn ministerie in gesprek is met de taxichauffeurs om zo snel mogelijk tot een nieuwe prijslijst te komen, als overgangsmaatregel totdat de applicatie wordt geïntroduceerd die deze dienst aan alle gebruikers zal bieden.

De minister merkte op dat hij de tijdelijke prijslijst wil invoeren voordat het hoogseizoen begint om verwarring of onrust onder toeristen te voorkomen.

Tijdens de persconferentie kondigde de demissionaire minister van Transport ook de tweede kans aan voor herinschrijving van taxivergunningaanvragen, die begint op 30 september 2024 en eindigt op 14 oktober 2024.

Minister Arends legde uit dat deze mogelijkheid bedoeld is voor iedereen die in het verleden een aanvraag voor een taxivergunning heeft ingediend, maar geen gebruik heeft gemaakt van de eerste kans om zich opnieuw in te schrijven via het BID-portaal, die plaatsvond tussen november 2023 en 1 februari 2024.

Minister Arends benadrukte dat het digitale formulier alleen beschikbaar is voor degenen die eerder een aanvraag voor een taxivergunning hebben ingediend, gezien dit het meest gevraagde type vergunning is.

Hij legde uit dat via het digitale formulier een lijst zal worden opgesteld van alle openstaande aanvragen op basis van chronologische volgorde, wat ervoor zorgt dat het "first in, first out" systeem wordt nageleefd. De minister vervolgde door te zeggen dat zodra de laatste herinschrijvingsmogelijkheid sluit, de betrokken departementen zullen beginnen met het inventariseren en in volgorde zetten van alle aanvragen op basis van de datum van de eerste aanvraag, volgens de documenten die via het digitale portaal zijn ingediend.

Nadat dit proces is voltooid, zal elke aanvrager worden geïnformeerd over zijn volgnummer en zal de lijst ook op publico.aw worden gepubliceerd. Zo weet iedereen wanneer zijn aanvraag aan de beurt is.

Met betrekking tot nieuwe aanvragen voor een taxivergunning, gaf minister Arends aan dat per 1 december 2024 aanvragen voor nieuwe taxivergunningen zullen worden aangenomen, die via het digitale portaal moeten worden ingediend. Hij benadrukte dat er geen papieren aanvragen meer worden aangenomen.
Minister Arends benadrukte dat hij als minister van Transport verschillende uitdagingen heeft aangetroffen binnen het openbaar vervoer. Een van de uitdagingen die hij noemde, is het vergunningsproces voor openbaar vervoer, met name voor taxi's en T- of O-diensten.

De minister legde uit dat ze samen met het Bureau Interne Diensten (BID) hard werken aan het digitaliseren van de processen van het Departement voor Openbaar Vervoer om meer duidelijkheid te bieden over het proces van het behandelen van vergunningaanvragen.

Hij merkte op dat het proces voor het aanvragen van een taxivergunning is begonnen op 29 november 2023. Het ministerie van Transport heeft het digitale formulier gelanceerd voor degenen die in het verleden een aanvraag voor een taxivergunning hebben ingediend, om hun huidige interesse te bevestigen. Zoals eerder vermeld, vond de eerste herinschrijvingsperiode plaats tussen 1 december 2023 en 1 februari 2024.

Deze week begon BID met het versturen van een "zaaknummer" naar iedereen die zich tijdens de eerste herinschrijvingsperiode heeft ingeschreven.

Minister Arends benadrukte dat het doel is om de aanvragen te centraliseren onder het Departement voor Openbaar Vervoer (DTP) om meer structuur en duidelijkheid te brengen in het proces van het aanvragen van een vergunning.

"Onze inzet is om transparantie en efficiëntie te brengen binnen de overheidsprocedures, en de introductie van het digitale formulier is een belangrijk onderdeel van de vooruitgang die we op dit gebied boeken," verklaarde de minister.

Nederland benadrukt de noodzaak voor versterking van goed bestuur op de CAS-eilanden

Onlangs heeft de regering van Nederland de begroting voor 2025 goedgekeurd. Dit document is openbaar gemaakt en in de begroting voor Koninkrijksrelaties wordt uitleg gegeven over onder andere goed bestuur, versterking van bestuurlijke capaciteit en uitvoering.

Leningen aan Aruba In het kader van de tijdelijke saldoregeling die sinds 1991 van kracht is, zijn er leningen aan Aruba verstrekt voor de financiering van projecten, waarvan een bepaald rendement wordt verwacht. Deze leningen hebben een looptijd van 30 jaar, waarvan de eerste acht jaar vrijgesteld zijn van aflossingen. Tegenwoordig wordt jaarlijks betaald volgens afspraak. De jaarlijkse rente bedraagt 2,5% en in 2025 vindt de laatste betaling plaats.

Het document noemt de Water- en Energiebedrijf van Aruba, wat verwijst naar een begrotingslening uit 1995 voor de Water- en Energiebedrijf NV van Aruba. De lening werd verstrekt om een aanzienlijke hoeveelheid investeringen voor de renovatie en uitbreiding van de Water- en Energiebedrijf te realiseren. De lening heeft een looptijd tot 30 juni 2026, waarvan de eerste acht jaar vrijgesteld zijn van aflossingen.

Tegenwoordig wordt jaarlijks betaald volgens afspraak en de jaarlijkse rente bedraagt 2,5%. Wat betreft de liquiditeitslening, vroeg Aruba in 2020 hulp aan Nederland op basis van artikel 36 van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden om de gevolgen van COVID-19 te bepalen. Deze liquiditeitslening is in oktober 2023 herfinancierd voor een periode van 20 jaar met een initiële rente van 6,9%.

Met de ondertekening van de laatste overeenkomst voor een hybride oplossing met betrekking tot een Rijkswet, heeft Aruba de rente kunnen verlagen naar 5,1% met de mogelijkheid om dit nog verder te verlagen als er vóór 1 mei 2025 een akkoord over een hybride Rijkswet wordt bereikt.

Aruba heeft in 2021 en 2022 leningen ontvangen ter verlichting van de rente als onderdeel van het landspakket. Deze leningen hebben een rentepercentage van 2,64%. De eerste vier jaar zijn vrijgesteld van aflossingen, daarna wordt er jaarlijks betaald.

De leningen in de landen zijn doorgaans afgesloten in Antilliaanse gulden (ANG) of Arubaanse florin (AWG) en worden in de Nederlandse begroting geregistreerd in euro's (€). De registratie is gebaseerd op de koers van de geldende begroting op het moment van ondertekening van de lening (historische waarde).

Het actuele saldo van de leningen afgesloten in het vorige fiscale jaar wordt geactualiseerd tot 1 augustus 2024. De leningen afgesloten in 2024 worden samengesteld op basis van de actuele koers op het moment van de transactie. Het ministerie van Financiën beheert de leningen, en de belastinginkomsten vallen onder het Koninkrijksrelaties (IV).

Goed bestuur en rechtszekerheid In het begrotingsdocument wordt benadrukt dat een goed functionerende rechtsstaat een essentiële voorwaarde is voor een veilige en stabiele gemeenschap, positieve economische ontwikkeling en duurzame publieke financiën. De kleine schaal van de Caribische landen brengt hierbij uitdagingen met zich mee. De aanwezigheid van een mengvorm van de criminele wereld en de publieke wereld ondermijnt de rechtsstaat en zet druk op de effectiviteit en het gezag van de publieke regering in Aruba, Curaçao en Sint Maarten.

Er wordt benadrukt dat geopolitieke ontwikkelingen invloed kunnen hebben op de veiligheid en economie van de autonome landen, evenals migratie naar deze landen. Bovendien worden de eilanden geconfronteerd met veel grensoverschrijdende criminaliteit en criminaliteit die een bedreiging vormt voor de rechtsstaat van de Caribische landen en van het Koninkrijk der Nederlanden als geheel.

Volgens de Nederlandse regering vereist de strijd tegen deze criminaliteit inspanningen van expertise en uitvoeringscapaciteit die beperkt zijn op de eilanden. Nederland biedt ondersteuning aan Aruba, Curaçao en Sint Maarten in hun gezamenlijke streven naar een sterke rechtsstaat. In dit proces houdt de Nederlandse regering rekening met de balans in de totale keten van het strafrecht en zorgt ervoor dat investeringen in onderzoek, juridische processen en uitvoering plaatsvindt in samenhang.

In het kader van de duurzame strijd tegen criminaliteit in Aruba, Curaçao en Sint Maarten investeert de Nederlandse overheid in het Samenwerkingsverband van Onderzoeksteams (RST), het Openbaar Ministerie en de Rechtbank. Deze investeringen maken criminaliteitsonderzoek mogelijk dat een sterk financieel-economisch component heeft, waaronder belastingfraude, verduistering van publieke fondsen, vervalsing van documenten en witwassen van geld. Bovendien stelt Nederland jaarlijkse fondsen beschikbaar voor de eilanden om instrumenten te ontwikkelen ter bevordering van de strijd tegen criminaliteit.

Versterking van bestuurlijke en uitvoeringscapaciteit Hervorming in de publieke sector van Aruba, Curaçao en Sint Maarten is noodzakelijk om de sociale en financieel-economische veerkracht van de eilanden te versterken en de groei- en inkomstencapaciteit te vergroten. Dit kan de toekomstige perspectieven van de inwoners verbeteren en de afhankelijkheid van Nederland verminderen.

De "Landspakketten" die met elk land aan het einde van 2020 zijn afgesproken, vormen de basis voor samenwerking bij de implementatie hiervan. De Nederlandse regering benadrukt dat de Caribische eilanden de verantwoordelijkheid hebben voor de implementatie van de Landspakketten. De Tijdelijke Werkgroep (TWO) ondersteunt hen tot 2027 in samenwerking met de uitvoeringsorganisaties die onder de premiers van elk land functioneren.

De Nederlandse regering benadrukt dat het op orde krijgen van het financieel beheer van de eilanden en zorgen voor een efficiënt en effectief overheidsapparaat een essentiële voorwaarde is voor alle andere hervormingen van de Landspakketten. Er wordt veel aandacht besteed aan de versterking van het financieel beheer en de effectiviteit van de overheidsorganisatie, waarbij ook rekening wordt gehouden met ICT-mogelijkheden.

Wat betreft het gezondheids- en sociale zekerheidsstelsel, geeft Nederland aan dat ervoor zorgen dat er een duurzaam, toegankelijk en acceptabel gezondheids- en sociale zekerheidsstelsel is, een van de pijlers van de Landspakketten is. Aruba zal in 2025 werken aan de modernisering van de arbeids- en sociale wetgeving en aan de professionalisering van de uitvoering.

Tot slot benadrukt de Nederlandse regering dat goed onderwijs voor iedereen, met goede vooruitgangsmogelijkheden en goede verbindingen met de arbeidsmarkt, een belangrijke basis is voor economische ontwikkeling, goed bestuur en algemeen welzijn. Ze werken hieraan via de Landspakketten en via de samenwerking op ministerieel niveau tussen de vier eilanden. In 2025 zal Aruba een professionaliseringstraject voor onderwijsdocenten afronden.

Een persconferentie… *Om de pers te bekritiseren…?*

Een persconferentie..., om zich te beklagen over de pers; dat was de indruk die achterbleef na de persconferentie van afgelopen maandag van onze premier. Het thema was de onderhandeling met Nederland over de lening en het financieel toezicht, maar daarvan konden we niet veel nieuws vernemen sinds de laatste Statenvergadering. Het ging op een gegeven moment meer over hoe de pers, beter gezegd een deel daarvan, deze zaken oppakken. De aanbeveling van de premie om de lokale vergaderingen met aandacht te volgen in plaats van de Nederlandse parlementaire vergaderingen, is gedeeltelijk op z'n plaats. Ondanks de weerzin om al die nonsens van een ongelooflijk laag niveau aan te moeten horen, niet van iedereen trouwens, is het voor de journalist gewoon, werk. De aanbeveling om de Nederlandse vergaderingen niet te volgen slaat nergens op. Dat is namelijk ook deel van het werk en het is eigenlijk onbegrijpelijk dat de premier tijd haar verdoet met het geven van dergelijk commentaar. Het zou te verkiezen zijn om completere informatie te geven over de onderhandelingen en als er op dat moment weinig valt te melden dan heeft de pers heus wel andere dingen aan het hoofd.

Wat in ieder geval werd bevestigd, niet in hetgeen de premier naar voren bracht maar als antwoord op een vraag van dit medium, is het feit dat de regering van Aruba een rijkswet financieel toezicht aanvaardt, weliswaar met 'mitsen en maren', maar eigenlijk is men al overstag gegaan. Dit roept natuurlijk vragen op over de afkeuring van de rijkswet door het Arubaans parlement, met een stemming van 11 tegen 10, in de vorm waarin dit door Nederland was gepresenteerd. Kennelijk valt enige consensus te bespeuren met betrekking tot het 'hybride' model waarbij nog een akkoord zou moeten worden bereikt over hetgeen in de rijkswet moet worden opgenomen en wat verder geregeld zou kunnen worden in de lokale wet. In een eerder redactioneel artikel hebben we al uitgeweid over die verdeling tussen een rijkswet en een Arubaanse wet. Het komt erop neer dat, hoe je het ook draait of keert, welke naam je ook geeft aan dit verhaal, het blijft een feit dat het niet anders te regelen is: als wordt geaccepteerd dat er een rijkswet komt dan is het logisch dat de regels en de criteria voor het toezicht in de rijkswet komen... Wat overblijft om in de lokale wet te stoppen is het opstellen en goedkeuren van de begroting, daarvoor is de bestaande wetgeving al voldoende.

Natuurlijk kunnen we de opmerking verwachten dat de premier heeft gezegd dat "toezicht geen probleem is; er is overal toezicht', maar dat niet is gezegd waar dat toezicht neergelegd moet worden. Dat klopt, maar het woord 'toezicht' of nog beter 'supervisie' impliceert letterlijk dat dit het 'zicht' (visie) is wat van bovenaf komt, dit is moeilijk anders te begrijpen en dat betekent ook meteen de beperking van de beroemde autonomie.

Maar, waar heeft men ooit gehoord dat degene die toezicht nodig heeft het hardste roept dat hij of zij wil bepalen hoe dat toezicht eruit ziet? In de persconferentie heeft onze premier opnieuw de indruk gewekt dat in de Arubaanse wet Aruba aan het roer staat. Dat is absoluut bezijden de waarheid; die wet geeft exact dezelfde bevoegdheden aan de Koninkrijksregering om op te treden als de 'supervisor' over de Arubaanse regering, zoals vastgelegd in de rijkswet die sinds 2010 geldt voor de twee andere eilanden. Telkens wordt weer gecamoufleerd wat er in 2014 en vooral in 2015 heeft plaatsgevonden, toen de Nederlandse regeringsdelegatie naar Aruba kwam met het voornemen om desnoods via een koninklijk besluit het toezicht op te leggen. Het was de toenmalige Arubaanse regering die erin slaagde de zaak om te buigen tot iets wat op een lokaal genomen besluit leek, maar het was in feite de aanvaarding van het financieel toezicht van en door de Koninkrijksregering. Daarmee werd het gezichtsverlies beperkt en ontsnapte men aan een directe oplegging van het toezicht. Die lokale landsverordening had best wel kunnen blijven functioneren ware het niet dat de huidige grote regeringspartij in 2019 een absurde en domme poging deed om de Koninkrijksregering uit de wet te schrappen. Zodoende is de huidige wens van Nederland om het toezicht in een rijkswet te stoppen begrijpelijk en de Arubaanse regering heeft het aan het eigen gebrek aan verantwoordelijkheid te danken dat het zover is gekomen. Nederland wil niet nog meer manipulatie met de lokale wet zien en een premier die er lachend bijstond toen haar parlementariërs die absurde wetswijziging in 2019 goedkeurden, heeft dan ook geen enkele geloofwaardigheid wat haar overwicht over haar medestanders in het parlement betreft wanneer zij bij herhaling verklaart: "jammer nou, de Staten zijn autonoom..." en het spel meespeelt in plaats van de gemaakte afspraken te verdedigen. Daarom staat er ook duidelijk in de Memorie van Toelichting van het wetsvoorstel dat Nederland dit soort spelletjes niet meer wil.

De vraag is wat er gaat gebeuren in de komende weken. De tijd om te onderhandelen is zo'n beetje voorbij en we naderen het moment van een 'default' op de lening bij Nederland. Normaal gesproken betekent dit dat de schuldenaar het bedrag ineens moet terugbetalen en als men dat niet kan is de schuldeiser aan zet om dit per omgaande terug te vorderen. Dat is misschien niet zo aan de orde maar het hangt helemaal van de Nederlandse regering af hoe men dit wil aanpakken. Maar, omdat onze premier in feite al heeft toegegeven dat er een rijkswet komt en het beklag over de Arubaanse pers veel weg heeft van een bliksemafleider, verwachten we een akkoord op het laatste moment. Maar, intussen zijn wij al het gelag aan het betalen...

Melitza Geerman, directeur van Serlimar, heeft haar ontslag ingediend

Deze week werd via een persbericht van de regering bekendgemaakt dat Melitza Geerman op 19 september haar ontslag heeft ingediend als directeur van het bedrijf Serlimar.

In een openbare brief op Viral297 schrijft Geerman dat, sinds ze deze functie in november 2022 op zich nam, ze met veel trots en voldoening terugkijkt op de significante prestaties. Ze noemde onder andere: "Uit surseance gekomen door betalingsregelingen met de Belastingdienst en bedrijven waaraan Serlimar schulden had, degenen die hun uiterste best hebben gedaan om cursussen te volgen en beter te worden in hun werk, verschillende kleine en grote vergaderingen die deuren hebben geopend voor dialoog over belangrijke onderwerpen voor het personeel, de uitbetaling van periodieken en promoties, en het werk op de vuilstortplaats, waar we nog steeds bezig zijn met het saneren van het terrein. Ik neem met mij de mooie herinneringen aan ieder van jullie mee, vooral aan degenen die een positieve impact hebben gehad tijdens mijn tijd bij Serlimar, en ik dank jullie daarvoor. Blijf altijd het beste van jezelf geven en laten zien," aldus de brief.

Begin dit jaar gaf minister Arends aan dat Serlimar zijn verplichtingen aan de werknemers had voldaan, die jarenlang hadden gewacht tot Serlimar en de Arubaanse overheid de achterstallige betalingen voor promoties, periodieken en overuren zouden inhalen.

Op 22 oktober 2022 kondigde minister Arends via een persbericht aan dat de Raad van Toezicht van Serlimar SG mevrouw Melitza Geerman had benoemd als de nieuwe directeur van Serlimar per 1 november 2022.
Op dat moment bevond Serlimar zich in een cruciale periode, met grote uitdagingen en tegelijkertijd reële mogelijkheden om de koers van de Arubaanse infrastructuur te veranderen.

Na een sollicitatieprocedure koos de Raad van Toezicht voor mevrouw Geerman. Mevrouw Geerman heeft een Bachelor in Bedrijfskunde, een Minor in Human Resources Management & Organization Development, en Economie. Daarnaast heeft ze ruime ervaring in de particuliere sector, waar ze verschillende sleutelposities heeft bekleed in zowel management als marketing. Ze heeft ook gewerkt als Head of Commercial/Territory Manager Aruba bij Superior Tobacco Aruba N.V., gelieerd aan Philip Morris International.

Gisteren, na de bekendmaking van Geerman's ontslagbrief, reageerde minister Arends op zijn sociale media met de woorden: "Ik ben gisteren laat in de middag door de Raad van Toezicht van Serlimar geïnformeerd dat de directeur van Serlimar haar ontslag heeft ingediend. Ik betreur het dat het bedrijf zich op dit moment in zo'n situatie bevindt. Ik heb de RvT aangespoord om de continuïteit van de diensten van Serlimar te waarborgen. Ik heb alle vertrouwen dat de RvT binnenkort zal beginnen met het proces om een nieuwe directeur aan te stellen. Ik wil mevrouw Melitza Geerman bedanken voor haar samenwerking en geleverde werk, en wens mevrouw Melitza veel succes."

De verkiezingscampagne...

Het seizoen voor beloften zonder verbintenis...

Terwijl er onlangs wat geruchten de ronde deden dat de portefeuilles van de ministers van de 'junior partner' in het kabinet zouden worden overgenomen door collega's van de grote partner, heeft de premier tijdens een persconferentie duidelijk gemaakt dat daarvan geen sprake is en dat op geen enkele wijze de overname van ministeries aan de orde zou zijn. Dat lijkt ons ook logisch want de oorzaak van de val van het kabinet lag in het parlement en niet binnen de regeringsploeg en had te maken met de positie die de regeringsfracties tegenover elkaar innamen in de confrontatie. Natuurlijk komt hier wel bij kijken dat de premier ook partijleider is en de persoon die uiteindelijk de beslissing nam om het ontslag bij de gouverneur aan te bieden. Het is te hopen dat elke minister inderdaad zijn/haar verantwoordelijkheid neemt en de taken naar behoren uitvoert, zoals mag worden verwacht van een demissionair kabinet.

Zijn daarmee alle mogelijke problemen ook uit de weg geruimd? Nee, maar het lijkt wel voor de hand te liggen dat, terwijl iedereen met de campagne bezig is, er geen meningsverschillen moeten ontstaan over bepaalde plannen of projecten, want dan zou men moeten kiezen voor het stopzetten van de uitvoering en die overlaten aan de volgende regeringsploeg, omdat dit dan niet meer onder de noemer 'lopende zaken' zou vallen. Tenzij men de Staten raadpleegt en de goedkeuring verkrijgt om verder te gaan met de uitvoering op een wijze die voor eenieder acceptabel is. Maar, de vraag is of er toch nog zaken zijn die tot onenigheid tussen ministers onderling zouden kunnen leiden. Dat zeker en dat betreft niet alleen zaken die een ministerie direct betreffen. We hebben al een zaak meegemaakt, namelijk het conflict met de taxichauffeurs dat geleid heeft tot publiekelijke stellingname van diverse ministers in een kwestie die hun coalitiegenoot aanging, waarbij diens beleid werd aangevallen en waarom? Omdat hij kennelijk aan de politieke belangen kwam van de coalitiepartner die altijd de belangen verdedigt van groepen die een sterke binding hebben met die partij. En wat is het resultaat van die bemoeienis? Dat men tot een tussenoplossing komt die het probleem niet op gedegen wijze opruimt en die vooral niet bevredigend is voor de burger die wenst dat het beroep van taxichauffeur opengesteld voor wie dan ook, in plaats van de voortzetting van het beleid van bevoordeling van de gezinnen van de taxichauffeurs, die bescherming voorstaan van hun zogenaamd 'eeuwig recht' op voortzetting van de taxivergunningen binnen de familie. Dat recht bestaat niet in de wet op het openbaar vervoer; wat wel bestaat is de mogelijkheid tot tijdelijke vervanging en/of voortzetting van de vergunning van de kostwinner in het gezin.

Recentelijk hebben de twee ministers van de kleine coalitiepartner een verbeteringsproject voor San Nicolas aangekondigd. Hoewel het erop lijkt dat alles in orde is om hen daarmee verder te laten gaan, kan men dan zomaar geloven dat middenin een verkiezingscampagne geen reactie zal komen van de gewezen coalitiepartner om hun achterban ter plaatse tevreden te stellen in zo'n belangrijk deel van Aruba? Ja, we weten dat San Nicolas alleen in verkiezingstijd belangrijk is maar daar zitten we nu middenin... In de voorafgaande tijd is er niet veel gebeurd maar plotseling komt elke partij nu aanzetten met hun eigen beloften om de situatie ter plaatse te verbeteren. Zo zien we een 'comeback' van het 'fast-ferry' project dat ons in verbinding moet brengen met de buureilanden. Maar we hebben eigenlijk nooit antwoord gehad op de kernvragen over dat project. Zoals de hamvraag of er wel voldoende volume aanwezig zou zijn aan personen- en vrachtvervoer om een dergelijk project te rechtvaardigen. We hebben kennis genomen van de mededeling dat het vrachtvervoer in ieder geval van tafel zou zijn, maar dat het personenvervoer wel levensvatbaar zou zijn. We hebben echter geen gegevens gezien die hieraan enige geloofwaardigheid zouden kunnen geven. Het zou goed zijn als degenen die met dit project bezig zijn meer concrete informatie zouden geven, anders blijft dit ook tentoongesteld in de 'etalage van politieke illusies' die bij ons al aardig vol staat...

Een ander onvermijdelijk onderdeel van de ontwikkelingen in San Nicolas is het raffinaderijterrein en wat daar al of niet gaat gebeuren. De huidige minister belast met energiezaken heeft een serie alternatieven gepresenteerd voor de raffinaderij, waarvan geen enkele op dit moment enige waarschijnlijkheid van uitvoering laat zien. We beginnen de eerste geluiden te horen van het aanvaarden dat van enig herstel van de raffinaderij geen sprake zal zijn. Bovendien zijn de andere voorstellen, betreffende aardgas en waterstofproductie, niet verder gekomen dan het stadium van 'we gaan iets doen'. Wanneer we niet uitsluitend de propaganda aanhoren van degenen die denken dat propaganda voldoende is, maar bereid zijn om geïnformeerd te worden over de werkelijke stand van zaken op internationaal gebied voor wat betreft deze energiesectoren, kunnen we tot de conclusie komen dat er geen gunstig perspectief hiervoor aanwezig is.

Er bestaat ook een plan om het oude winkelcentrum van de stad nieuw leven in te blazen. We zijn bereid om welk plan ook te steunen dat enige realiteitszin uitstraalt, rekening houdend met hoe moeilijk het is om commerciële activiteiten te ondernemen als er geen serieus plan is hoe te komen tot het concentreren en uitbreiden van de koopkracht die nodig is om dit van de grond te krijgen. Meer toeristen van een 'all-inclusive' hotel is slechts een bescheiden begin, waarbij bovendien nog geen aandacht wordt besteed aan de aanstaande problemen die de schaarste aan woningen met zich mee zal brengen; een verergering van een al bestaand probleem, maar goed, daarvoor is het nu ook campagnetijd...

Steeds meer meldingen van dierenmishandeling en verwaarlozing op sociale media

Begin deze week meldde iemand een schrijnend geval van mishandeling van honden op sociale media. Het ging om een persoon die de honden in zijn buurt mishandelde door ze met een stok met spijkers te slaan. Dit trok de aandacht van mensen die besloten de mishandelde honden te helpen.

Onze redacteur nam contact op met Jacqueline Boderie, die bekendstaat om haar hulp aan dieren in nood, zoals zwerfdieren, om te vragen naar de situatie van de mishandelde honden en of er al hulp geboden kon worden.

Boderie gaf aan dat ze erin was geslaagd om een van de mishandelde honden mee te nemen. De toestand van de hond was ernstig, en hij werd naar de dierenarts gebracht voor een vijfdaagse behandeling, wat aanzienlijke kosten met zich meebracht. De hond had verwondingen aan zijn gezicht en buik door de slagen die hij had gekregen.

Na de behandeling was het nog onduidelijk waar de hond naartoe zou gaan, en gezien de situatie benadrukte Boderie dat de hond zeker niet kon terugkeren naar de plek waar hij was mishandeld. De identiteit van de persoon die de honden mishandelde is niet bekend.

Gevallen van hondenmishandeling worden regelmatig gemeld op sociale media. Dit jaar hebben verschillende gevallen van mishandeling, waaronder de zaak van de hond Khaleesi, de gemeenschap geschokt. Khaleesi overleed helaas aan de mishandeling door haar eigenaar.

Dit geval kwam voor de rechter, waarbij de eigenaar werd veroordeeld tot een aantal uren gemeenschapsdienst voor de mishandeling van de hond.

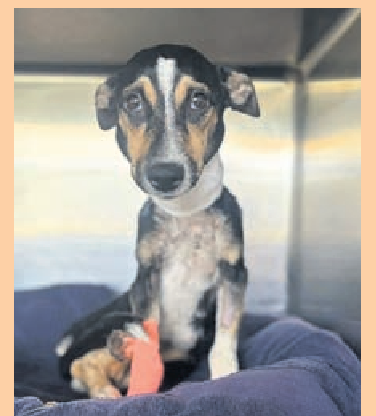
Een ander geval dat veel aandacht kreeg was de mishandeling van de hond Snowy, die ook mishandeld werd en overleed. In dat geval werd de dader helaas niet gevonden en werd er niemand veroordeeld.

Helaas zijn dit soort gevallen veelvoorkomend, maar dat maakt ze niet acceptabel. Er zijn wetten tegen dierenmishandeling, en met de samenwerking van de politie van Aruba (KPA) zullen deze wetten steeds verder worden gehandhaafd, zodat de gemeenschap zich realiseert dat dierenmishandeling niet zonder consequenties zal blijven.

Verwaarlozing en mishandeling zijn in strijd met de wet. Het is belangrijk dat de gemeenschap actie onderneemt, zodat eigenaren verantwoordelijker worden en beter voor hun huisdieren zorgen, omdat ook zij gevoelens en pijn ervaren.

De vraag blijft: hoe vaak zullen we nog te maken krijgen met zulke ernstige gevallen van dierenmishandeling? Het probleem van zwerfhonden en -katten blijft hardnekkig bestaan, en de hele gemeenschap moet zich meer bewust worden van de ernst hiervan.

Stichtingen die mishandelde honden helpen, zitten al vol, en hoewel ze bereid zijn om te helpen waar ze kunnen, wordt het gebrek aan opvangruimte steeds meer een uitdaging.

De wet is niet aangepast... *Voor het minimumuurloon...*

De overheid heeft vorige week aangekondigd dat er een wijziging is toegepast in het beleid met betrekking tot het minimumloon, waarbij besloten is een minimumloon in te voeren voor werknemers die een werkweek hebben van 45 uur. Dit is aangekondigd als een minimumuurloon. Laten we om te beginnen zeggen dat dit een lang gekoesterde wens is en dat het een goede zaak is dat uiteindelijk de beslissing is genomen om een loon in te voeren voor degenen die 45 per week werken in plaats van 40 uur, terwijl de betaling per maand even hoog was als voor de werknemers die maar 40 uur werkten. Zodoende werkte iemand in deze categorie zo'n 20 uur of meer per maand waarvoor men geen geldelijke beloning ontving.

Wat men nu heeft ingevoerd is een minimumloon voor 45 uur, naast het (wettelijke) loon op basis van 40 uur per week. De berekening van een uurloon op basis van het loon voor 40 uur dient als grondslag voor een minimumloon voor 45 uur. Op deze wijze wordt per 1 januari 2025 een minimumloon ingevoerd van Afl. 2007,05 voor een werkweek van 40 uur en van Afl. 2257,93 voor 45 uur. Men zou tevreden kunnen zijn met de aangekondigde wijziging, die een groep van ca. 4.000 werknemers direct begunstigt, die het wettelijk minimumloon uitbetaald krijgen, maar we zijn dan toch nog blijven zitten met de vraag waarom er geen echt minimuurloon is ingevoerd? Want wat we nu hebben is een minimumuurloon dat is berekend op basis van het minimumloon per maand/week dat in de wet staat vermeld en om de zoveel tijd wordt aangepast. Een groot deel van de wereld is al overgegaan tot of gaat in de richting van een minimumuurloon. Een land als de Verenigde Staten heeft dat al decennialang en binnen het Koninkrijk is dit ook de standaard geworden en zijn wij het enige land dat dit niet heeft. Ook binnen onze economie hanteren de meeste bedrijven een minimumuurloon als basis in hun loonadministratie en bovendien zijn er overheidsinstanties die gegevens willen ontvangen, uitgedrukt in een (minimum)uurloon.

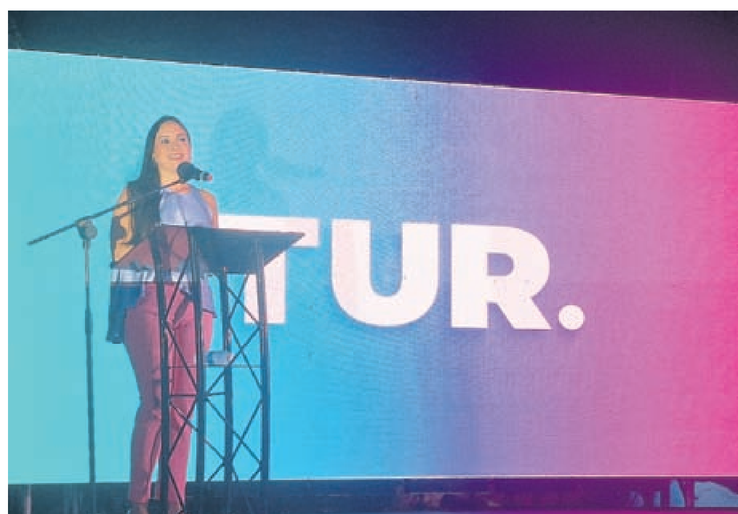
We vermoeden dat de reden voor het niet invoeren van een wettelijk minimumuurloon simpelweg een kwestie van tijdgebrek is geweest. Daar de wet moest worden aangepast om een minimumuurloon in te voeren dat het minimumloon per maand zou moeten vervangen, is er kennelijk voor gekozen om de wijziging op deze manier in te voeren. Dit kan heel effectief en voortvarend overkomen maar kan dit geen negatieve consequenties hebben? We kunnen ons voorstellen dat een bedrijf dat een deel van de werknemers op het niveau van het wettelijk minimumloon uitbetaalt terwijl men meer dan 40 uur per week werkt, bepaald niet blij zal zijn met deze beslissing. De wijziging die de overheid nu invoert betekent voor sommige ondernemingen een behoorlijke toename van hun loonsom, uiteraard afhankelijk van hoeveel werknemers men in deze categorie heeft. Reden voor ons om wat dieper in deze zaak te duiken.

Recentelijk heeft de overheid, met name de minister belast met arbeidsaangelegenheden, advies gevraagd en gekregen van de Directie Arbeid (DAO) en van de Sociaaleconomische Raad (SER) over dit thema. Beide instellingen stonden positief tegenover het voorstel om een minimumuurloon in te voeren en in het advies van DAO werd zelfs vermeld dat een wetswijziging noodzakelijk was voor het invoeren van een minimumuurloon, dat de grondslag zou worden voor alle loonberekeningen, of dit nu per maand, per week of welk aantal uren ook in een arbeidsovereenkomst zou zijn opgenomen. Nu er kennelijk gekozen is voor iets dat op een tussenvorm lijkt, hoe moeten we dan aankijken tegen de huidige wettelijke situatie, waarin strikt genomen geen grondslag bestaat voor het minimumloon voor 45 uur en wat moet er nu nog gaan gebeuren om een wettekst te krijgen dat weergeeft wat men werkelijk voorstaat?

In de eerste plaats is het nodig dar er een wetswijziging komt waarbij de grondslag van een maandloon op basis van 40 uur per week verdwijnt en vervangen wordt door het minimumloon per uur. Op dit moment geeft de wet geen ruimte voor het berekenen van een minimumloon van 45 uur per week, hoewel het bedrag proportioneel is in vergelijking met wat de wet voorschrijft voor 40 uur. En als men dan toch bezig moet zijn met een wetswijziging voor te bereiden zou het goed zijn om meteen uurlonen in te voeren voor de jeugdcategorieën waarvoor nu geen wettelijk vastgesteld minimumloon bestaat. Het wettelijk minimumloon voor volwassenen geldt voor werknemers van 18 jaar en ouder maar voor de jeugd tussen de 15 en 17 jaar, waarvoor de wet expliciet de mogelijkheid verschaft om speciale minimumlonen in te voeren , is tot op heden, voor zover onze informatie reikt, nooit iets geregeld. Dit kan dan het beste worden geregeld via een wetswijziging waarin wordt vastgelegd dat het minimumuurloon voor jeugdigen een vast percentage wordt van het uurloon voor volwassenen en gelijktijdig met dat uurloon wordt aangepast voor inflatie.

Tenslotte moet worden gezegd dat deze beleidswijziging en de noodzakelijke wetswijziging die moet volgen, veel te lang op zich heeft laten wachten. De discussie hierover werd meer dan 25 jaar geleden geïnitieerd. Bij de wetswijzigingen van 2013 is helaas dit thema niet meegenomen en bovendien was het niet nodig om daarna nog 10 jaar te wachten om nu pas op te gaan treden. Men had zich heel wat jaren geleden al kunnen ontdoen van deze onrechtvaardigheid jegens de werknemers die 45 werkten maar daarvoor geen betaling zagen. Dat dit tijdelijk een kostenverhoging voor sommige werkgevers betekent, dat zij maar zo. Maar, de wet moet wel worden gewijzigd om geen juridische problemen te veroorzaken...

Gerlien Croes lanceert officieel haar partij Futuro

Gisteravond, op de Internationale Dag van de Democratie, kondigde onafhankelijk parlementslid Gerlien Croes haar nieuwe partij, Futuro, aan in aanloop naar de verkiezingen van 6 december.

Croes, die haar politieke carrière begon op de lijst van de AVP en uiteindelijk de partij verliet, lanceerde haar nieuwe politieke partij Futuro tijdens een evenement bij Casibari Rock Formation op de Internationale Dag van de Democratie.

Ze benadrukte dat ze specifiek deze dag had gekozen om haar partij te lanceren om de democratie in Aruba nieuw leven in te blazen en ruimte en kansen te creëren voor een verandering in het politieke denken op het eiland, met grote idealen en hoop op belangrijke veranderingen.

Tijdens haar toespraak benadrukte Croes de noodzaak van transparantie, eenheid, representatie en respect voor het volk van Aruba.

Na haar toespraak vroeg onze redacteur aan Croes naar de lijst van personen die deel zullen uitmaken van haar partij voor de komende verkiezingen. Het onafhankelijke parlementslid gaf geen specifieke details, maar verklaarde wel dat er geen beperking is op het aantal personen dat op de lijst van de partij Futuro zal staan, en dat de aankondigingen de komende weken zullen volgen.

Toen haar werd gevraagd of Futuro, indien de partij de kans krijgt deel te nemen aan een coalitieregering, bepaalde partijen zou uitsluiten om mee samen te werken, antwoordde Croes dat ze eerst de verkiezingsuitslagen zou afwachten om te zien wat de toekomst brengt.

Ze voegde eraan toe dat ze tijdens haar toespraak sprak over verdeeldheid en desintegratie in de gemeenschap, en benadrukte dat haar partij het tegenovergestelde nastreeft. Ze onderstreepte dat ze openstaat voor dialoog ten behoeve van het welzijn van Aruba.

Tot slot, wat betreft de ideologie van haar partij, verklaarde Croes dat het een progressieve beweging is, gebaseerd op de normen en waarden van Aruba.

Premier Evelyn Wever-Croes over onderhandelingen met Nederland:

"We zijn nog steeds in onderhandeling, maar ze willen geen contact met een demissionair kabinet"

Gisteren ochtend hield demissionair premier Evelyn Wever-Croes een persconferentie om de gemeenschap te informeren over wat het betekent wanneer een regering demissionair is en hoe dit de lopende onderhandelingen met Nederland beïnvloedt.

De premier legde uit dat wanneer een regering demissionair is, zij alleen besluiten kan nemen over actuele zaken, besluiten, projecten of beheer die al zijn goedgekeurd in de begroting voor 2024 die aan het Parlement van Aruba is voorgelegd.

Wat betreft de onderhandelingen met Nederland, zei ze dat de gesprekken momenteel plaatsvinden tussen de onderhandelingsteams van Nederland en Aruba. Deze teams hebben eind juli vergaderd en zullen aan het einde van deze maand weer bijeenkomen. Het onderhandelingsteam van Aruba zal naar Nederland reizen om de gesprekken voort te zetten, met de nadruk op verschillende aspecten van de Rijkswet.

"Ons doel is om te voldoen aan de voorwaarden van Nederland om de rente op de COVID-19-schuld nog verder te verlagen. Zodra we consensus hebben bereikt op het administratieve niveau over hoe de artikelen in de wet moeten worden gedefinieerd, zal ik de zaak aan het Parlement voorleggen en hun standpunt peilen," zei ze.

Ze vermeldde dat het werk in twee fasen is verdeeld. De eerste fase omvat alle punten die niet ter discussie staan, en de premier is ervan overtuigd dat deze niet veel problemen zullen opleveren. Zodra ze de andere punten bereiken, zal het Parlement worden geraadpleegd om zijn mening te geven.

In de tweede fase zal het Internationaal Monetair Fonds (IMF) betrokken zijn, zoals eerder afgesproken met de voormalige staatssecretaris Alexandra van Huffelen, om te helpen met de financiële normen.

"De financiële normen die we momenteel hebben, die zijn verankerd in de LAft-wet, zijn te rigide. Hoewel we eraan voldoen, bieden ze niet de flexibiliteit die Aruba in bepaalde situaties nodig heeft. Er zijn momenten dat Aruba een hoger surplus zou kunnen bereiken, maar als de limiet op 1% is vastgesteld, is er geen stimulans om dat te overschrijden. Aan de andere kant is het zelfs soms moeilijk om 1% te bereiken, maar er is in die gevallen ook geen flexibiliteit," legde ze uit.

Om deze reden hebben ze gesprekken met het IMF over de normen, en tegen het einde van deze maand verwachten ze nieuwe financiële normen te finaliseren. "Aruba bevindt zich nu in een andere situatie. We hebben een surplus en we verlagen onze schulden aanzienlijk, en komen dichtbij wat acceptabel is voor een land als Aruba. Zodra we het hier allemaal over eens zijn, zullen we het proces opstarten, dat tegen oktober moet zijn afgerond," zei de premier, toevoegend dat ze ook het Parlement over dit punt zal informeren.

De nieuwe planning moet worden aangepast, met als doel om de herziene wet op 1 mei 2025 aan het Parlement voor te leggen. Daarna moet het naar de Raad van State, een proces dat twee tot drie maanden kan duren, en ook naar de Raad van Advies. "Maar de val van de regering maakt het moeilijk, maar Nederland begrijpt dat. Ze willen geen contact met een demissionair kabinet alleen om te zien dat dingen later veranderen, dus ze tonen geduld, en we zullen op een punt komen waar iedereen op dezelfde lijn zit."

Ze vermeldde ook dat alle voorbereidingen afhankelijk zijn van de uitkomst van de verkiezingen op 6 december, en dat de nieuwe regering hierover beslissingen zal nemen.

Toen ze werd gevraagd of het surplus gebruikt kon worden voor salarissen in plaats van het afbetalen van schulden en investeringen te doen, antwoordde de premier dat hoewel ze de schulden afbetalen, Aruba ook investeringen nodig heeft. "We betalen onze schulden af zoals afgesproken, zelfs extra elke jaar, want het surplus dat binnenkomt of extra inkomsten die binnenkomen, kunnen we niet gebruiken om salarissen te betalen of alleen maar voor investeringen, de ene helft gaat automatisch naar het afbetalen van schulden," verzekerde de premier.

Dit betekent dat ze de schulden betalen zoals afgesproken, en wanneer ze extra geld krijgen, gaat het om schulden te betalen, terwijl de rest wordt bewaard voor investeringen in het land. "Daarom hebben we afspraken met Nederland dat in onze wet is verankerd, dat wanneer er extra inkomsten zijn, je er rekening mee moet houden: de helft moet naar de afbetaling van de schuld en de helft naar investeringen."

Wat betreft extra inkomsten voor dit jaar, informeerde de premier dat het om 80 miljoen florin gaat die zijn overgebleven of die uitgaven die zijn gedaald. "Maar van die 80 miljoen kunnen we niet zeggen dat we dat voor salarissen gebruiken, nee. De wet zegt dat 50% bedoeld is voor schuldaflossing en de andere 50% voor investeringen," zei ze.

Ze hebben verschillende projecten geprobeerd in de ministerraad die nu door het parlement goedgekeurd moeten worden voordat ze uitgevoerd kunnen worden.

Bij een andere vraag aan de premier over de evaluatie van de verhoging van de pensioenleeftijd naar 66 jaar, zei ze dat ze geen intentie hebben om de pensioenleeftijd te verhogen. "In het Landspakket wordt gesproken over de pensioenleeftijd die in 2020 door Nederland is gestuurd, waarbij werd aangegeven dat de pensioenleeftijd naar 67 jaar moet. We hebben gezegd dat we dat niet accepteren. Als dat blijft bestaan, zullen we het Landspakket niet ondertekenen. Om het te kunnen ondertekenen, is in november 2020 de formulering veranderd, en de afspraak die we met Nederland hebben, is dat in 2025, wat een ander jaar is, er een sterke studie gedaan zal worden over het fonds."

Als blijkt dat het fonds sterk is, is er geen reden om iets te veranderen. Als blijkt dat het fonds niet sterk is, heeft Aruba de verantwoordelijkheid om met een plan te komen om het sterk te maken. "Maar dat zal met respect voor de afspraken met Nederland gebeuren. We willen dat het fonds sterk blijft, omdat we veel mensen hebben die momenteel van dat fonds afhankelijk zijn en we zullen op een dag ook afhankelijk zijn, omdat we bijdragen en premies betalen. Volgend jaar zal het onderzoek worden uitgevoerd. Ik weet niet precies wat daaruit zal komen en welke aanbevelingen er zullen zijn, maar ik stel me voor dat er verschillende opties zijn, alleen de verhoging van de pensioenleeftijd," aldus de premier.

Een van de opties kan zijn om een combinatie te maken, of om de premie iets te verhogen of de overheid te vragen om financieel in te grijpen. "Er zijn verschillende opties, maar volgend jaar laten we het onderzoek plaatsvinden en daarna zullen we zien welke aanbevelingen er zijn en ik geloof dat elke regering de beslissing zal nemen om het fonds hier te redden," besloot de premier.

IMF waarschuwt voor risico's voor de economische groei in Curaçao

(CuraçaoChronicle) – De economie van Curaçao blijft sterk herstellen van de COVID-19-crisis, gedreven door een robuuste toerismesector, met een verwachte groei van 4,5 procent in 2024. Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) waarschuwt echter voor structurele zwaktes, zoals de afhankelijkheid van toerisme en een vergrijzende bevolking, die op de lange termijn uitdagingen kunnen vormen.

De verwachte groei van 4,5 procent wordt ondersteund door nieuwe luchtverbindingen en een uitbreiding van de hotelcapaciteit, evenals fiscale expansiemaatregelen. Desondanks waarschuwt het IMF dat deze groei in de loop van de tijd kan stabiliseren. De toerismesector nadert verzadigingspunten, terwijl andere sectoren achterblijven op het gebied van investeringen en productiviteit. De inflatie, die in 2023 op 3,5 procent stond, wordt verwacht iets te dalen naar 3,2 procent in 2024, met een stabilisatie rond de twee procent op de lange termijn.

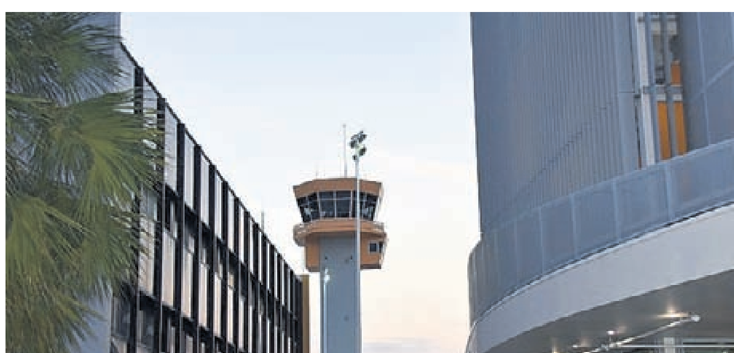
Het IMF benadrukt dat Curaçao belangrijke hervormingen moet doorvoeren om duurzame economische groei te bereiken. "De groei van Curaçao is indrukwekkend, maar de economie moet diversifiëren om overmatige afhankelijkheid van toerisme te vermijden," staat in het rapport. Het fonds wijst ook op vergrijzing als een belangrijke uitdaging voor de sociale zekerheidsstelsels van beide eilanden.

"Hervormingen in de gezondheidszorg en pensioenfondsen zijn dringend nodig om toekomstige tekorten te voorkomen," voegt het IMF toe.

Toename van privévluchten van Venezuela naar Curaçao na verkiezingsgerelateerde vluchtopschortingen

(CuraçaoChronicle) – Het aantal privévluchten van Venezuela naar Curaçao is aanzienlijk gestegen, volgens Peter Steinmetz, directeur van de Curaçao Civil Aviation Authority (CCAA). Deze stijging is direct verbonden met de politieke ontwikkelingen in Venezuela na de presidentsverkiezingen op 28 juli.

Een dag na de verkiezingsresultaten kondigde de Venezolaanse president Nicolás Maduro een tijdelijke opschorting aan van commerciële vluchten vanuit Panama, de Dominicaanse Republiek en Peru. De opschorting werd later met een maand verlengd, wat de reisroutes voor Venezolanen die het land willen verlaten, verstoorde, vooral voor degenen die naar de Verenigde Staten wilden vliegen.

Door deze beperkingen konden commerciële luchtvaartmaatschappijen uit de getroffen landen geen passagiers uit Venezuela ophalen, waardoor reizigers op zoek gingen naar alternatieve routes. Hierdoor zijn privéjets een belangrijke reisoptie geworden, die Venezolaanse passagiers naar Curaçao vliegen, vanwaar ze hun reizen naar de Verenigde Staten kunnen voortzetten.

Ondanks de toename van privévluchten is er geen bewijs dat organisaties zoals de Curaçao Tourist Board of Curaçao Airport Partners actief deze reisregeling promoten. De stijging van het privévliegverkeer lijkt een gevolg te zijn van de Venezolaanse reisbeperkingen en niet van een gerichte inspanning om passagiers via Curaçao aan te trekken.

Beperkte rol voor Isla-raffinaderij in de opkomende olie-industrie van Suriname

(CuraçaoChronicle) – De Isla-raffinaderij in Curaçao zal naar verwachting geen significante rol spelen in de groeiende olie-industrie van Suriname, volgens experts die woensdag tijdens een webinar van het Caribbean Policy Consortium (CPC) en de Risk Advisory Group spraken. De raffinaderij, een van de grootste in de regio maar momenteel niet-operationeel, heeft beperkte vooruitzichten nu Suriname grote kansen in zijn olie- en gassector begint te verkennen.

Tijdens het webinar suggereerden de Curaçaose deelnemers Anthon Casperson, Guido Rojer en Alex Rosaria dat Curaçao in plaats van zich alleen op de olie-industrie te concentreren, zou moeten kijken naar diversificatie van de economie. "We kunnen onze expertise in de internationale financiële sector beter benutten," stelden ze, waarbij ze benadrukten dat er een noodzaak is om de afhankelijkheid van Nederland te verminderen en sterkere samenwerkingen met Caribische en regionale buren te bevorderen.
Suriname's koolstofnegatieve status biedt lessen

Suriname valt op als een van de weinige landen ter wereld die koolstofnegatief is, wat betekent dat de productieprocessen meer CO_2 uit de atmosfeer verwijderen dan ze uitstoten. De deelnemers aan het webinar merkten op dat Curaçao kan leren van Suriname's stappen richting milieuduurzaamheid, vooral nu Curaçao wordt geconfronteerd met toenemende klimaatchallenges.

Afwijkende energietrajecten
Curaçao en Suriname bevinden zich momenteel op verschillende trajecten in hun energietransities. Terwijl de raffinaderij van Curaçao stil ligt, staat Suriname op het punt te profiteren van aanzienlijke olie- en gasreserves. Tijdens het webinar werden echter zorgen geuit over het gebrek aan een gedetailleerd plan in Suriname voor het beheer van de verwachte instroom van olie-inkomsten.

Experts waarschuwden dat zonder zorgvuldige planning Suriname voor uitdagingen kan komen te staan die vergelijkbaar zijn met die in andere olie-rijke landen zoals Nigeria en Venezuela, waar de belofte van olierijkdom heeft geleid tot economische instabiliteit en gemiste kansen voor bredere ontwikkeling.
Het gesprek benadrukte het belang van regionale samenwerking en strategische investeringen terwijl zowel Curaçao als Suriname de toekomst van hun energiesectoren en bredere economieën navigeren.